

**TOPONÍMIA MEDIEVAL
DE L'ALT EMPORDÀ
(Municipis i Agregats)**

Per Mª JOSEPA ARNALL I JUAN
(Departament de Paleografia i Diplomàtica.
Universitat de Barcelona)

Aquest treball va obtenir l'accèssit del
IV Premi Josep Iglésies d'Onomàstica,
patrocinat per l'Editorial Martin-Montblanc.
Barcelona, 1981.

L'objectiu que es pretén assolir amb aquest treball és l'oferir a l'investigador les diverses formes toponímiques medievals de la comarca de l'Alt Empordà.

Ja el 1883 els autors Pere Alsius i Celestí Pujol varen donar a conèixer el seu *Nomenclàtor*⁽¹⁾ on citaven les formes dels topònims segons les havien trobades a l'*Espanya Sagrada* del P. Enrique Flórez o en el *Viage Literario* del P. Villanueva, i també en el Registre anomenat *Llibre Verd* de l'Arxiu Diocesà de Girona de l'any 1362. Avui es pot completar molt més aquell Nomenclàtor, ja que són bastants les obres publicades amb notícies toponímiques que ens permeten seguir l'evolució, des del segle IX al XVI, de tots els municipis que hi ha en aquesta comarca.

En primer lloc, es presenta la relació per ordre alfabètic de tots aquells pobles que tenen Ajuntament propi, junt amb els seus Agregats i Veïnats, tal com se'ls coneix actualment i s'indiquen en el *Diccionari Nomenclàtor de Pobles i Poblats de Catalunya*⁽²⁾ i que ens ha servit de base per al present treball.

Darrera del poble s'expressa, sempre que es pot, la seva etimologia, segons el *Diccionari català-valencià-balear*⁽³⁾ o bé donada per Aebischer⁽⁴⁾, Balari⁽⁵⁾, Grierà⁽⁶⁾ o Coromines⁽⁷⁾, sense fer, però, cap estudi filològic dels topònims, sinó recollint, simplement, els comentaris de tot el publicat ja.

Els noms de lloc estan ordenats per ordre cronològic ascendent, des de la forma més antiga a la més moderna i es precisa, sempre que és possible, l'any o el segle. La data més recent sol ser la de mitjan segle XVI ja que considerem de menys interès filològic els termes posteriors.

Darrera la data hi ha les sigles o paraules abreujades que especifiquen la font que transmet la cita toponímica, amb indicació del volum, número del document i pàgina.

Hem d'assenyalar també que s'ha mantingut escrupulosament la grafia donada per les diverses obres consultades per a una major utilitat lingüística. Donem no sols el nom estricte del poble, sinó també citem els termes que citen els textos; per aquesta causa apareixen formes com *parrochia*, *ecclesia*, *castrum*, *villa*, *cenobium*, *monasterium*, *valle*, *pago*, *alodio*, etc. i, en alguns casos, és un senyor feudal qui ens dona la cita toponímica. Així: A. de Darnicis, B. de Lercio, G. de Letone, B. de Chexanis, A. de Navata, R. de Monterrubeo, B. de Terradis, R. de Vilaricho.

Cal tenir en compte, també, que generalment es té més coneixement del municipi pròpiament dit que de l'agregat o veïnat, la qual

cosa s'explica si ens adonem de l'escàs nombre d'habitants de la major part d'ells, encara que, en altres casos, és al revés, per ser l'ajuntament de formació moderna o dependre d'un altre, fins a obtenir la seva autonomia municipal. Per aquesta raó al final d'aquest treball s'hi inclouen uns apèndix de topònims que figuren en l'esmentat *Diccionari Nomenclàtor de Catalunya* o en la *Gran Enciclopèdia Catalana* els quals, però, no vénen citats a les fonts que hem consultat.

Només cal que afegim que, al final de cada poble, cas de què hagi estat estudiat, remitim a l'obra *Els Castells Catalans*⁽⁸⁾ ja que ens ofereix la història d'alguns castells i la seva bibliografia completa.

Vull expressar el meu agraïment al Dr. Enric Moreu i Rei per les informacions que m'ha facilitat.

- (1) *Nomenclàtor Geogràfic Històric de la Província de Gerona, desde la más remota antigüedad hasta el siglo XV*. Gerona, Imp. Paciano Torres, 1883, 160 p.
- (2) *Diccionari Nomenclàtor de Pobles i Poblats de Catalunya*. Barcelona Ed. Gredos, 1964, 2ª Edició, XIII + 591 p.
- (3) ALCOVER, Antoni M^a i Francesc de B. MOLL: *Diccionari català-valencià-balear. Inventari lexicogràfic i etimològic de la llengua catalana*, Palma de Mallorca, Gràf. Miramar, 1968-1969, 10 vols.
- (4) *Études de Toponymie catalane*. «Memòries de la Secció Filològica de l'I.E.C.», vol. I, Facs. 3. Barcelona, 1928, 165 p.
- (5) *Orígenes históricos de Cataluña*. Barcelona, 1899, XXXVII + 751 p.
- (6) *Nombres de Santo y de Lugar de la Diócesis de Gerona*. «Boletín de Dialectología Española», XXIX, 1951, 1-124.
- (7) *Estudis de Toponímia Catalana*. Barcelona, Ed. Barcino, vol. I (1965), 282 p. II (1970), 345 p.
- (8) Barcelona, 1967, vol. II, 916 p.

SIGLES I ABREVIATURES

- AC = UDINA MARTORELL, Federico: *El Archivo Condal de Barcelona en los siglos IX i X. Estudio crítico de sus fondos*. Barcelona, Escuela de Estudios Medievales del C.S.I.C., 1951, 574 p.
- AEBISCHER = AEBISCHER, Paul: *Études de Toponymie catalane*. «Memòries de la Secció Filològica de l'I.E.C.», vol. I, Facs. 3. Barcelona, 1928, 165 p.
- BALARI = BALARI Y JOVANY, José: *Orígenes històrics de Catalunya*. Barcelona, 1899, XXXVII + 751 p.
- BDesc = DESCLOT: *Les quatre grans cròniques. Jaume I, Bernat Desclot, Ramon Muntaner, Pere III*. Revisió del text, pròlegs i notes per FERRAN SOLDEVILA. Barcelona, Ed. Selecta [1971], 1298 p.
- Cart. = BOTET I SISÓ, J.: *Cartoral de Carles Mang. Índex cronològich del Cartoral de la Cúria eclesiàstica de Gerona, anomenat de «Carlo Magno»*. «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras», III (1905-1906), 92-99, 166-172, 249-254, 324-329, 407-410, 479-483, 550-557; IV (1907-1908), 41-46, 122-126, 180-191, 241-247, 320-329, 416-424, 469-487 i 503-517.
- CC = ABADAL I DE VINYALS, Ramon d': *Catalunya Carolíngia. II. Els diplomes carolíngis a Catalunya*. Barcelona, I.C.E., 1926-1950, XXXIX, 590 p.
- CODOIN = *Colección de documentos inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón*, publicada... por D. PRÓSPERO DE BOFARULL Y MASCARÓ. - Barcelona, vol. I (1965), 282 p. II (1970) 345 p.
- DCVB = ALCOVER, Antoni M^a i Francesc de B. MOLL: *Diccionari català-valencià-balear. Inventari lexicogràfic i etimològic de la llengua catalana*. Palma de Mallorca, [Gráf. Miramar], 1968-1969, 10 vols.
- DECLLC = COROMINES, Joan: *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana per... amb la col·laboració de JOSEPH GULSOY i MAX CAHNER*. Barcelona, Curial edicions Catalanes. [Gráf. Salvat], 1980, vol. I (A.-BL), XLVII + 850 p.; vol. II (BO.-CU), 1120 p.
- ES = FLOREZ: *España Sagrada. Theatro geográfico histórico de la Iglesia de España...* continuada por el P. Fr. MANUEL RISCO, por los RR.PP. Maestros Fr. ANTOLIN MERINO y Fr. JOSE DE LA CANAL, el Dr. Don PEDRO SAINZ DE BARANDA, por Don VICENTE DE LA FUENTE y Don CARLOS RAMON FORT y

- D. EDUARDO JOSUE. Madrid, Antonio Merín, 1747-1961, LVI tomos.
- Fog. = IGLESIES FORT, José: *El Fogaje de 1365-1370. Contribución al conocimiento de la población de Cataluña en la segunda mitad del siglo XIV*. «Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona», Barcelona, 1962, XXXIV (1961-64), 247-356.
- FRIus = FONT RIUS, José M^a: *Cartas de población y franquicia de Cataluña. I. Textos. Introducción. Diplomatario. Presentación monográfico-local e índices*. Madrid-Barcelona, C.S.I.C., 1969, LXXX + 1079 p.
- GRIERA = GRIERA, A.: *Nombres de Santo y de lugar de la Diócesis de Gerona*. «Boletín de Dialectología Española», XXIX, 1951, 1-24.
- IGL. = IGLESIES, Josep: *El fogatge de 1553. Estudi i transcripció*. I. Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1979, 496 p.
- Jau. I = Jaume I. V.: BDesc.
- LFM = MIQUEL ROSELL, F.: *Liber Feudorum Maior. Cartulario real que se conserva en el Archivo de la Corona de Aragón*. Reconstitución y edición por... - Barcelona, 1945, I, 535 p.; II, 605 p.
- Llvert = *Llibre vert de la Mensa Episcopal*. (Arxiu Diocesà de Girona. Secció A, reg. 83, any 1362).
- Marca = MARCA, Petrus de: *Marca Hispanica sive limes Hispanicus, hoc est geographica et hística descriptio Cataloniae, Ruscino-nis, et circum iacentium populorum ab anno 817 ad annum 1258*. Parisiis, Stephanus Baluzius, 1688, 14 fols. + 1490 p. (a dos columnes) + 11 fols + 1 mapa plegable. Edició facsímil, 1972 (Barcelona).
- MOREU = MOREU-REY, Enric: *Els noms de lloc. Introducció a la toponímia*. Barcelona, Unió Excursionista de Catalunya, 1965, 189 p.
- NHis. = MONSATVATJE Y FOSAS, Francisco: *Noticias Históricas...* Olot, 1899-1910, XXVI tom.
- Nom. A
Nom. B = PONS GURI, Josep. *Nomenclatores de la Diócesis Gerundense en el siglo XIV*. «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses», XVII (1964-1965), 7-77 (es tracta de dos nomenclatòrs de finals de segle XIV, ubicats, l'un a l'Arxiu Diocesà, Codex T-119, i l'altre al Capítol Canonical, *Llibre d'Estatuts*, A-II, a-2, fols 102-109, i per a distingir-los es menciona amb la lletra A el primer i amb la B el segon).
- Per. III = Pere III. V.: BDesc.
- PGuri = PONS GURI, Josep: *Un fogatjament desconegut de l'any 1358*. «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», 1964, XXX (1963-1964), 323-498.

- RDH = RIUS SERRA, José: *Rationum Decimarum Hispanie*. Barcelona, 1946, I, 336 p.
- RMunt. = Ramon Muntaner. V.: BDesc.
- SR = SIMO RODRIGUEZ, María Isabel: *Aportación a la documentación condal catalana (siglo X)*. «Miscelánea de Estudios dedicados al Profesor Antonio Marín Ocete», II, Universidad de Granada, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Granada, 1974, 1011-1036.
- VAY = VAYREDA I OLIVAS, Pere: *El Priorat de Lladó i les seves filials*. Barcelona, Biblioteca Balmes, 1970, 331 p.
- VV = VILLANUEVA, Joaquín lorenzo: *Viage literario a las iglesias de España*. Madrid-Valencia, 1803-1852, XXII tomos.

AGULLANA. DCVB, s.v., 328. *Etim.*: d'una forma llat. *Aculiana*, derivada del nom propi *Acilius*. AEBISCHER, 59: l'ont reconnu Skok, 48 et Meyer-Lübke, 28, ce nom de lieu contient le nom de personne *Acilius* signalé par D'Arbois de Jubainville, 376-377: un vase retrouvé à Aix en Provence portait la marque d'un potier appelé *C. Agulius Felix* (CIL, XII, 5686,69). - GRIERA,14: Parece ser un nombre derivado de *agulla*, como *agullada*, *aguller*, pero la presencia del sufijo *-anu* ofrece cierta dificultad. Agullana puede ser un derivado de *aqua plana* con palatalización del grupo *pl* a *ll*, no extraño al catalán de Gerona; comp. *abrepoll*, «chopo». - COROMINES,I,234: nom romà. - BALARI,65: Este nombre se formó directamente de la radical *acu-* con añadidura de sufijo.

- 878 : CC,II,74 Aguliana in comitatu Rossilionensi
 881 : CC,II,38 Aguliana
 1019: ES, XLIII,426 Ecclesia Stae. Mariae de Aguillana
 1019: VV,XII,313 Ecclesia Stae. Mariae de Aguliana
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Gullana
 1279: RDH,I,82 Ecclesia de Aguyana
 1280: RDH,I,95 Ecclesia de Aguyana
 s.XIV: Nom.A,50,nº 420 Ecclesia parrochialis Sancte Marie de Aguilana
 Nom.B,70,nº 415 Ecclesia parrochialis Sancte Marie de Aguyana
 1553: IGL.,247 Agullana
 1691: NHis., XVI,129 Parrochia Beate Marie de Agullana
 NHis.,XVI,129 Parrochia Beate Marie de Aguyana

ALBANYÀ. DCVB,s.v.,417. *Etim.*: del llatí *Albinianus*, derivat de *Albinus*, nom propi d'home, segons Montoliu: *Noms Fluv.* (BDC,X, 23) o bé de *Albanianus*, derivat de *Albanus*, nom propi d'home, segons Meyer-Lübke: *Noms de lloc Urg.* (BDC,XI,28). -AEBISCHER,60: mathématiquement, c'est *Albanus* qui l'emporterait, mais deux mentions du IXe siècle sur trois donnent *Albinus*. Peut-être s'agit-il de ce dernier nom, qui aurait été influencé à la longue par *Albanus*, connu dans la péninsule ibérique (ML,II,40). - NHis.,X,266: El nombre de este pueblo reconoce su origen en la voz céltica *alb*, que significa *monte*,

elevación, altura, y cuya topografía, situado como se halla en los mismos Pirineos, viene a confirmar esta opinión. -GRIERA,15: La *a* de Albanyà, que es átona, puede ser un resultado de una disimilación de *Albinu*. -COROMINES,I,234: Nom pre-romà.

- 884 : CC,II,7 Albinianus
- 869 : NHis.,X,126 Albaniano
- 878 : CC,II,35 Albanigum
- 888 : CC,II,38 Albanianus
- 957 : VV,XIII,58 in valle Albiniana
- 957 : Marca,c.878 in valle Albiniana
- 1011: Marca,c.990 cella Albaniani
- 1158: Marca,c.1324 Albaniano
- 1203: NHis.,XII,67 Albananum
- 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Albayano
- 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Albayano
- 1362: Llvvert,100 Parrochia Sancti Petri de Albeyano
- s. XIV: Nom. A,37,nº 255 Ecclesia parrochialis Sancti Petri de Albanyano
Nom. B.66,nº 253 Ecclesia parrochialis Sancti Petri de Albanyano
- 1553: IGL.,247 Albenyà

ARENYS D'EMPORDÀ (agregat de Garrigàs). - DCVB,s.v.,847. *Etim.*: probablement d'una forma llatina *arenium* o *areneum* (derivat de *arena*, «lloc d'arena»); i DCVB,s.v.804. *Etim.* d'Empordà: del llatí *Emporitani*, derivat adjectiu de *Emporion*, nom de la ciutat que fundaren els grecs en aquella comarca i que avui es diu *Empúries*. - BALARI,131: La palabra catalana *areny* dimana de *arenium*. Antigüamente se usó en el lenguaje común con significación de rambla y después ha perseverado como denominación de villas y lugares. Así ocurre con Arenys d'Empordà.

- 1019: VV,XII,313 Ecclesia Sancti Saturnini de Arens
- 1031: VV,XII,318 Ecclesia Sti. Saturnini de Arengis
- 1056: Cart.III,328,doc117 Ecclesia Sancti Saturnini de Arens
- 1115-
- 1164: LFM,II,222,nº 707 Arennis
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Areyns
- 1316: ES,XLIV,309 Parrochia Sti. Saturnini de Aregnis
- 1319: HNis.,XVIII,28 Ecclesia St. Saturnini de Arenys
- 1362: HNis.,XVIII,8 Ecclesia St. Saturnini de Arenys.

- s.XIV: Nom.A,48,nº 387 Ecclesia Sancti Saturnini de Arenys
 Nom.B,70,nº 381 Ecclesia Sancti Saturnini de Arenys
 1553: IGL.,262 Arenys
 1587: VAY.,243,doc. 56 in parrochia de Arenys

(V.: C. *Catalans*, II,415-416)

ARMENTERA. L' - DCVB,s.v.,871. *Etim.*: del llatí *armentaria*, «lloc de bestiar». - GRIERA,18: *armentum*, «rebaño», que no arraigó en el romance catalán medieval, se ha fosilizado en el *Villa Armentaria* del año 882.

- 882 : VV,XV,239 Armentaria
 922 : ES,XLIII,396 Armentaria
 982 : CC,II,243 Armentaria in comitatu Impuritano
 1019: VV,XII,ap.XXX Armentera
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc. 707 Armentera
 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Armentaria
 1280: RDH,I,93 Ecclesia de Armentaria
 1316: ES,XLIV,308 Armenteria
 1362: HNis.,XVII,185 Parrochia Sancti Martini de Armentera
 s.XIV: Nom.A,44,nº 352 Ecclesia parrochialis Sancti Martini
 de Armentaria
 Nom.B,69,nº 348 Ecclesia parrochialis Sancti Martini
 de Ermenteria
 1553: IGL.,263 Armentera

ARNERA, L' (agregat de Darnius). - DCVB,s.v.,876. *Etim.*: del llatí *arenaria*, «d'arena», segons Montoliu: *Noms fluv.*,16.

- 981: CC,II,213 Arenaria in comitatu Bisuldunense

AVINYONET DE PUIGVENTÓS. - DCVB,s.v.,179. *Etim.*: diminutiu de *Avinyó*. - GRIERA,19: *Avinyonet* es un derivado de *vinea* con la a protética. La desinencia *et*» *etum* sirve para formar colectivos de bosques y plantaciones: Rourada,Pineda,Fajeda,Freixenet. La propagación de este sufijo es relativamente reciente. En 1278, comparece todavía *Avinione*, y un siglo más tarde, *Avinyoneto*, para distinguirlo de *Avinyó*. Per a l'etimologia de Puigventós V.: MOREU,82: el vent sembla haver estat remarcat.

- 1090: LFM,II,18 Berenguer de Aivio
 1107: LFM,II,21doc.506 Berengarius de Avignuno
 1116: VV,VI,256 Avinione
 1128: LFM,II,35,doc.523 Avinione
 1128: VV,XIII,279 Avinione
 1129: NHis.,XV331 Raimundum Adalberti de Avinione
 1204: VAY,169,doc.23 Parrochia sancti Stephani de Avinione
 1245: ES,XLIV,276 Abinione
 1278: VV,XIII,328 Avinione
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Avinione
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Avinione
 1295: FRius,I,528,doc.359 parrochia et loca de Avinione
 1358: PGuri,438 Parrochia de Avinyonet
 1359: CODOIN,111 Avinyonet
 1372: NHis.,XII,524 Parrochia de Avinyoneto
 s.XIV: Nom.A,39,nº 273 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
 de Avinioneto
 Nom.B,66,nº 271 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
 de Avinioneto
 1553: IGL.247 Avinyonet

(V.: MARQUÈS, Josep M^a i RIERA, Josep: *Avinyonet de Puigventós. Poble, Parròquia i Castell*. - «Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos», 1978,19-66. - *Catalans*, II,331-336)

BÀSCARA. - DCVB,s.v.,342 *Etim.*: probablement d'origen basc.
 - GRIERA,21: El nombre *Bàscara* equivale a *Euscara* y testifica la presencia de vascos en Gerona. - COROMINES,I,221: nom pre-romà.

- 817 : NHis.,XI,95 Baschara
 818 : VV,XIII,ap.I Baschara
 834 : CC,II,121 Bascara in pago Bisuldunense
 840 : ES,XLIII,381 Baschara
 844 : NHis.,XI,107 Baschara
 811 : VV,XIII,230 Bascara
 893 : ES,XLIII,389 Baschara
 922 : ES,XLIII,ap.XIV Bascara
 1002: Marca,c.959 Bascara
 1056: ES,XLIII,288 Baschara
 1186: VV,XIII,153 Baschara in comitatu Bisuldunensi
 1278: NHis.,XVI,264 Parrochia Sancti Accicli de Baschera

- 1279: RDH,I,79 Baschera
 1280: RDH,I,92 Basquera
 1319: VAY,206,doc.40 invilla de Bascara
 1358: PGuri,483 Parroquia de Baschra
 1359: CODOIN,111 Baschara
 1362: NHis.,XVI,264 Parrochia Sancti Accicli de Baschara
 1372: NHis.,XII,524 Villa de Baschara
 s.XIV: RMunt.,cap.XXIII,687 Bàscara
 s.XIV: Nom.A,40nº 288 Ecclesia parroquialis sancti Acicli de Baschera
 Nom.B,67,nº 286 Ecclesia parroquialis sancti Acicli de Baschera
 1553: IGL, 247 Bàscara

(V.: *C.Catalans*,ii,337-341)

BASEIA. - (agreg. de Siurana). DCVB,s.v.,342 *Etim.: Basella*, dialectalment es pronuncia *Baseia*. - MOREU,93: pot ser romanable d'un antic derivat de «basílica».

- 1113: VV,XIII,ap,XXX Basilia
 1130: LFM,I,528,doc.493 Basilia
 1136: LFM,I,332,doc.307 Baseia
 1362: LLvert,115 Beseyla

BAUSSITGES. - (agreg. d'Espolla). - DCVB,s.v.,390 *Etim.:* sembla compost de *balç* i *sitges*. - GRIERA,21: En Baucitges posiblement tenemos un nombre doble: *Balç* «precipicio», derivado de *Balteu* con vocalización de la *l*, y *sitja*, derivado de *Situla*, «sitja», «Concavidad». - COROMINES,I,221: nom pre-romà.

- 844 : VV,XIII,227 Parrochia Sti. Martini de Baucigiis
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Baucilles
 1218: HNis,185 P. de Sent Marti de Bausitjas
 1219: NHis.,XVII,185 P. Sancti Martini de Bausiges
 1280: RDH,I,95 Ecclesia de Baucigiis
 1362: NHis.,XVII,185 P. Sancti Martini de Baucigiis
 s.XIV: Nom.A,50,nº 415 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Baucigis
 Nom.B,70,nº 409 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Bausigis

BIURE D'EMPORDÀ. - DCVB,s.v.,852 *Etim.*: Incerta. En els textos medievals predomina la grafia amb *b*: Biure. En un doc. de l'any 957 apareix el topònim empordanès llatinitzat en la forma *Beneviver* la qual si no és una reconstrucció dels escribes ens donaria com a origen de Biure o Viure el llatí *bene vivere*, «ben viure, bona vida». Per a l'etimologia d'Empordà, V.: Arenys d'Empordà.

- 957 : CC,II,169 Beneviver
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Biure
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Biure
 1295: FRius,I,528,doc:359 Biure
 1358: PGuri,438 Biura
 1359: CODOIN,95 Perroquia de Biure
 1362: NHis.XVII,47 Ecclesia Sancti Stephani de Viura
 1367-
 1370: Fog.,348 Parroquia de Biure
 s.XIV: Nom.A,39,Nº 276 Ecclesia parrochialis sancti Stephani de Biure
 Nom.B,66,nº 274 Ecclesia parrochialis sancti Stephani de Biure
 1553: IGL.,247 Biure
 1587: VAY,243,doc.56 Parroquia de Biura
 1691: NHis.,XVII,47 Eccl. Sancti Stephani de Biura

BOADELLA D'EMPORDÀ. - DCVN,s.v.531. *Etim.*: de *Boada*; Boadella (topònim i cognom és documentada ja l'any 844). - NHis.,X,275: Diminutiu de *buada*, «forca,hoyo,caverna,cueva». Dicho pueblo está situado en un hondo rodeado de montañas, en la margen derecha del río Muga. - Per a l'etimologia d'Empordà, V.: Arenys d'Empordà.

- 844 : CC,II,155 Buchatella in pago Bisuldunensi
 977 : NHis.,X,151' Bozolego
 978 : NHis.,X,151 Villa Bodelego
 1122: LFM,II,33,doc.520 Buadela
 1130: LFM,II,40,doc.525 Buadella
 1196: NHis.,XVII,144 P. Sancti Juliani de Buadela
 1225: NHis.,XVII,144 P. Sancti Juliani de Buadella
 1279: RDH,I,72 Buadela
 1553: IGL,248 Buadella

BORRASSÀ. - DCVB,s.v.,600 *Etim.*: probablement derivat del llinatge *Borràs*. El nom del poble de Borrassà apareix en documents medievals amb la forma llatinitzada *Borraciano*. Meyer-Lübke, *Noms lloc Urg.*,31, diu que no s'explica la derivació de *borràs* en la part semàntica; però al nostre entendre s'explica fàcilment si en lloc de prendre per punt de partida el *borràs* substantiu prenem el *Borràs* nom personal. - AEBISCHER,70: Je me demande si on ne pourrait pas rapprocher le radical *Borr-* du même radical, qu'on rencontre dans le nom de personne *Borrellus*,*Borellus*, très usité anciennement en Catalogne et ailleurs. Ce nom *Borrellus*, Skok,159, propose de le considérer comme un diminutif de *Burrus*, ce qui me paraît douteux. Quoi qu'il en soit, nous sommes probablement en présence d'un nom d'origine pré-latine. - COROMINES,I,234: nom romà.

- 817 : NHis.XVI,272 P. Sancti Andree quae fundata est in villa Borraciano
- 818 : Cart.,95,doc.1 Borraciano
- 818 : NHis.X,149 Villa Borraciano
- 818 : VV,XIII,ap.I Parrochia de Borraciano
- 1020: Marca,c.1029 Parrochia de Borraciano
- 1021: LFM,II,8,doc.497 Parrochia de Borraciano
- 1092: NHis.XV,315 Parroquia Sancti Andree de Borracano
- 1108: VAY,154,doc.9 Parrochia sancti Andree de Borraciano
- 1123: ES,45,301 Par.Sti.Andree de Borraciano
- 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Borraciano
- 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Borraciano
- 1280: FRius,I,502,doc.339 apud Borraçanum
- 1327: NHis.,XII,310 Castell de Borrassa
- 1358: PGuri,438 Parrochia de Borraçan
- 1359: CODOIN,100 Perroquia de Borraça
- 1365-
- 1370: Fog.,342 Parroquia de Borraça
- 1372: NHis.,XII,524 Parroquia de Borraciano
- s.XIV: Nom.A,39,n. 271 Ecclesia parrochialis sancti Andree de Borrassano
- Nom.B,66,nº 269 Ecclesia parrochialis sancti Andree de Borrassano
- 1449: VAY.,218,doc.48 bis. Borressà
- 1553: IGL.,247 Borrassà

BOSQUERÓS (agreg. de Campmany).

978 : NHis.X,150 Boscheronos

CABANELLES. - DCVB,s.v.,766 *Etim.*: Diminutiu de *cabana*. -BALARI,245: Esta palabra que es forma de diminutivo de *cabanas*, dio nombre a un lugar de la prov. de Gerona, perteneciente al antiguo condado de Besalú, cuya parroquia es mencionada en 1017 con el nombre de *Sancta Columba* y con el de *Cabanellis* en el año 1214.

- 1017: NHis.,X,152 Ecclesia Sancte Columbe
1204: VAY.,170,doc.24 Parrochia Sancte Columbe de Cabanellis
1214: ES,XLIV,260 Cabanellis
1245: ES,XLIV,270 Cabanellis
1279: RDHI,78 Ecclesia de Cabanellis
1319: VV,XV,225 Cabanellis
1335: ES,XLIV,262 Cabanellis
1358: PGuri,438 Parroquia de Cabanelles
1359: CODOIN,111 Cabanelles
1362: NHis.,XVIII,97 Eccl. Sancte Columbe de Cabanellis
1372: NHis.,XVIII,523 Parroquia de Cabanellis
s.XIV: Nom.A,38,nº 262 Ecclesia parochialis sancte Columbe de Cabanellis
Nom.B,66,nº 260 Ecclesia parroquialis sancte Columbe de Cabanellis
1553: IGL.,249 Cabanelles

CABANES. - DCVB,s.v.,766 *Etim.*: plural de *cabana*. - BALARI,245: Las casillas toscas y rústicas, o tugurios, hechas para recogerse los guardas y pastores, conocidas con el nombre de *cabanas*, formaron con el tiempo núcleos de población, p.e., Cabanes de la Prov. de Gerona. -GRIERA,26: El lat. *Capanna* ha seguido una evolución doble, de una parte, la *nn* se ha simplificado, pasando a *Cabana* (Cabanas, a.945); y de otra, la *nn* ha evolucionado a *ny*: *cabanya* «choza».

- 829 : CC,II,325 Chabannas in comitatu Impuritano
885 : AC,101 Chabannas in comitatu Impuritano
887: AC,104 Cabannas in comitatu Impuritano
945 : VV,XV,231 Villa Kabannas

- 982 : VV,XV,239 Villa Cabannas
 989 : SR,doc.XI Chabannas
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Cabannes
 1230: NHis.,XII,118 Cabanas
 1243: FRius,I,408,doc.281 Villam de Cabanis
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Cabanis
 1362: NHis.,XVIII,63 Ecclesia Sancti Vicencii de Cabanis
 s.XIV: RMunt.,cap.CLXXXII,830 Cabanes
 s.XIV: Nom.A,50,nº 410 Ecclesia parrochialis sancti Vincentii
 de Cabanis
 Nom.B,70,nº 404 Ecclesia parrochialis sancti Vincentii
 de Cabanis
 1553: IGL.,249 Cabanes

(V.: *C.Catalans*,II,362-364)

CADAQUÉS. - DCVB,s.v.,802. *Etim.*: Contracció de *cap de quers*, «cap de roques». - GRIERA,27: En el nombre de esta villa marítima ha quedado petrificado un nombre celta que, a nuestro juicio, confirma nuestra teoría de los nombres dobles. *Queralt* (Berga y Sagarra) significa roca elevada. *Queralps* (cerca de Nuria) equivale a rocas blancas. (*Roquesalbes* es el nombre de una masía de Ribes de Freser). *Querigut* (Capcir) es el nombre de una montaña acabada en punta y *Cadaquers* equivale a *Cap de quers*, «Punta de rocas». *Cap de Creus* es una etimología popular de Cadaquers. - DECLLC,s.v.382: De «càdec», conífera semblant a un ginebre dels més grans.

- 1030: NHis.,XIV,24 kadachers
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Cadaques
 s.XIII: BDesc.,capCLXVI,577 Cadaqués
 1316: ES,XLIV,306 Castrum de Cadaqueriis
 1362: NHis.,XVI,142 Parrochia Sancte Marie de Cadaqueriis
 1396: NHis.,XII,572 Castrum de Cadaqueriis
 s.XIV: RMunt.,cap.CXXIX,787 Cadaqués
 s.XIV: Nom.A,48,nº 392 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Cadaqueriis
 Nom.B,70,nº 386 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Cadacheriis
 1553: IGL., 263 Cadaqués

(V.: *C.Catalans*,II,365-372)

CALABUIG (agreg. de Bàscara). - DCVB,s.v., 830. *Etim.*: del llatí *Calopodius* o *Calepodius*, nom propi d'home. - GRIERA,27: Deriva de *Calapodii* con la evolución de la *p* a *b* por haber pasado a ser intervocálica.

- 893 : ES,XLIII,389 Villa Calapodii
- 893 : CC,II,121 Villa Calapodii
- 1021: LFM,II,6,doc.497 Kalabuio
- 1097: Marca,c.1200 Calepodium
- 1157: NHis.,XVII,54 P. Sancti Felicis de Calapodio
- 1174: NHis.,XI,507 Castrum Calepodium
- 1175: Marca,c.1367 Calepodium
- 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Calepodio
- 1315: NHis.,XII,451 Calabuix
- 1362: NHis.,XVII,54 Parrochia sancti Felicis de Calapodio
- s.XIV: Jau.,I,cap.550,185 Calabuig
- s.XIV: Nom.A,45,nº 365 Ecclesia parrochialis sancti Felicis de Calapodio
- Nom.B,69,nº 361 Ecclesia parrochialis sancti Felicis de Calapodio
- 1553: IGL.,248 Calabuix

(V.: C.Catalans,II,342-345)

CAMALLERA (agreg. de Saus). - GRIERA,28: el Çestany de Camelera del 1362 nos atestigua la presencia del artículo *ipsa*.

- 1115-
- 1164: LFM,II,222,doc.707 Camelera
- 1279: RDH,I,80 pro capella de Tramelera
- 1362: Lvert,100 locus de Camaleria
- Lvert,102 in loco vocato Çestany de Camelera infra parrochiam de Saus.
- s,XIV: Nom.A,46,nº 369 Ecclesia parrochialis sancti Bartholomei de Camallera

CAMPANY. - DCVB,s.v.,897. *Etim.*: del llatí *campu magnu*, «camp gran». Com que la *p* seguida de *m* s'assimila a aquesta nasal,

resulta que Campmany es pronuncia de la mateixa manera que es pronunciaria *cap many*, per això hi ha vacil·lació en la grafia, posant-se a vegades Campmany i altres Capmany. Ja existia aquesta confusió en el segle XIV, com ho demostra la llatinització *Capite Magno* (en lloc de *Campo magno*). - GRIERA,32: es un derivado de *Campumagno* y no de *Capite magno*. La asimilación del grupo *mpm* no ofrece dificultad.

- 1138: LFM,II,41,doc.526 Bernardus de Campman
- 1246: ES,XLV,335 Parrochia de Campo Magno
- 1278: VV,XIII,329 Capmany
- 1279: RDH,I,82 Ecclesia de Capite magno
- 1280: RDH,I,95 Ecclesia de Capite magno
- 1338: NHis.,XII,404 Castrum de Capmaiñ
- 1338: NHis.,XII,408 Castrum de Capite magno
- 1362: NHis.,XVIII,81 Ecclesia parroquialis sancte Agathe de Capite Magno
- s.XIV: Nom.A,50,nº 417 Ecclesia parrochialis sancte Agathe de Capite magno
- 1553: IGl.,249 Campmany

(V.: C.Catalans,II,373-376)

CANELLES (agreg. de Navata). - DCVB,s.v.,914, *Etim.*: del llatí *Cannellas*, «canyetes». - GRIERA,31: Deriva de *canna*, «caño de fuente». La necesidad de distinguir los múltiples derivados de *canna* explica la presencia, o la ausencia, de la *ny* procedente de *nn* : *canya* y *cana*, «medida»; *canyelles*, «tibias» y *canadelles*. - DECLLC,s.v.,497: de «canya».

- 855 : NHist.,X,156 Parrochia Sancti Stephani iuxta alveo fluviano
- 878 : CC,II,35 Canellas in pago Bisuldinensi
- 913 : NHist.,156 Parrochia Sancti Stephani de villare que vocant Canelas
- 914 : VV,XIII,44 Cannellas
- 981 : LFM,II,225,doc.709 Canellas
- 1080: NHis.,X,156 villa Cannellis
- 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Canellis
- s.XIV: Nom.A,39,nº 282 Ecclesia parrochialis Sancti Stephani de Canellis
- Nom.B,67,nº 280 Ecclesia parrochialis Sancti Stephani de Canellis

- 1449: VAY.,221,doc.48 bis Parrochia de Canellis
 1587: VAY.,245,doc.56 bis Parrochia de Canellis

CANTALLOPS. - DCVB,s.v.,925. *Etim.*: Compost de l'imperatiu de cantar i del substantiu llops: *canta-llops*.

- 898 : AC,119 Cantalupos
 899 : NHis.XV,26 Cantalupos
 944: VV,XIII,227 Cantalupis
 982 : VV,XV,239 Cantalupus
 982 : CC,II,243 Cantalupus in comitatu Petralatense
 1012: NHis.,XII,13 Cantalupos
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Cantalups
 1246: ES,XLV,335 Parrochia Cantaluporum
 1279: RDH,I,82 Ecclesia de Cantalupis
 1280: RDH,I,95 Ecclesia de Cantalupis
 s.XIV: Nom.A,50,nº 418 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
 de Cantalupis
 Nom.B,70,nº 413 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
 de Cantalupis
 1553: IGL.,249 Cantalops

CAP DE CREUS (agreg. de Cadaqués). - GRIERA,27: Cap de Creus es una etimología popular de Cadaquers.

- 976 : VV,XIV,239 ...de ipso grado fluvium Sambucos usque
 ad portum, cuius vocitator Crux...
 1030: NHis.,XIV,24 Caput-crucis

CARBONILS (agreg. d'Albanyà). - GRIERA,32: En Carbonils tenemos un derivado de Carbonells, nombre que significa, probablemente, la plaza donde se prepara el carbón.

- 878 : CC,II,35 Carbonils in pago Bisuldinensi
 881 : NHis.,X,158 Carboniles
 1239: VAY.,178,doc. 31 Parrochia sancti Felicis de Carbonils
 1260: VAY.,183,doc. 35 Parrochia sancti Felicis de Carbonito

- 1279: RDH,I,89 Ecclesia de Carbonils
 1316: NHis.,XVII,54 P. Sancti Felicis de Carbonellis
 1362: NHis.,XVII,54 P. Sancti Felicis de Carbonellis
 s.XIV: Nom.A,32,nº 189 Ecclesia parrochialis sancti Felicis
 de Carbonyllis
 Nom.B,64,nº 187 Ecclesia parrochialis sancti Felicis
 de Carbonillis

CASTELL DE PONTÓS, EL (agreg. de Pontós)

V.: Pontós

CASTELLÓ D'EMPÚRIES. - DCVB,s.v.,38 *Etim.*: del llatí *castellone*, «castellet». En els documents medievals escrits en llatí, apareix la forma falsa *Castilione*. - GRIERA,36: En este nombre tenemos la presencia del sufijo *-one*, ni aumentativo, ni diminutivo, sino de carácter distintivo.

- 879 : CC,II,43 Villa Castilione in territorio Petralatense
 931 : SR.,doc.,IV Castilione
 944 : CC,II,227 Castilio in comitatu Petralatense
 1011: Marca,c.986 Castilione
 1019: VV,XII,318 Ecclesia Ste.Marie de Castellone
 1035: Marca,c.1062 Eccl.Ste.Marie de Castilion
 1053-
 1071: LFM,I,193,doc.180 Castilione
 1060: Marca,c.1119 Ecclesia Sancte Marie de Castellon
 1091: Marca,c.1191 Ecclesia Sancte Marie ville Castilionis
 1128: VV,XIII,278 Parrochia Stae.Marie de Castilione
 1245: ES,XLIV,272 Castilione
 1279: RDH,I,81 Ecclesia Sancte Marie de Castilione
 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Castilione
 s.XIII: B Desc.,cap.XLV,437 Castelló d'Empuries
 1363: ES,XLV,249 Casteyló
 1396: NHis.,XII,566 Villa Castilionis
 s.XIV: RMunt.,cap.CXX,777 Castelló d'Empuries
 s.XIV: Jau.I,cap.550,186 Castelló
 s.XIV: Nom.A,48,389 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Castilione
 Nom.B,70,383 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Castilione
 1449: VAY,218,doc.48 bis Castelló de Empuries

1553: IGL.,263 Vila de Castelló de Empuries

(V.: C.Catalans,II,377-393)

CINCLAUS (veïnat de L'Escala)

959 : SR.,doc.VII, Centumclaves

1115-

1164: LFM,II,222,doc.707 Centum Claves

1362: NHis.,XVII,183 Parrochia Sancti Martini de Impuries et de Quinquē Clavibus

1553: IGL.,264 Sinchclaus

CISTELLA. - GRIERA,37: Posiblemente en Cistella tenemos el nombre *Stella* con el artículo *ipse* aglutinado. Presta cierto fundamento a esta hipótesis el nombre titular de Santa María. La homonimia entre *sexta* i *cesta* ha condicionado su desaparición en catalán y su conservación en catalán y su conservación en castellano: *siesta* « *sexta*, al lado de *cesta*, «cesto».

947 : ES,XLIII,ap.XVIII Cestella

977 : NHis.,X,162 Cestellas

978 : NHis.X,162 Cistella

1092: NHis.,XVI,156 Parrochia Sancte Marie de Cellarla

1204: VAY,170,doc.24 Parrochia sancte Marie de Cistella

1234: VV,XIII,319 Parrochia Ste.Marie de Cistella

1279: RDH,I,78 Ecclesia de Cistella

1280: RDH,I,91 Ecclesia de Cistella

1295: FRius,I,528,doc.359 locus de Cistella

1358: PGuri,438 Parrochia de Cistella

1359: CODOIN,100 Sistela y 111, Cistella

1365-

1379: Fog,342 Parroquia de Sestella

1372: NHis.,XII,523 Parroquia de Cistella

s.XIV: Nom.A,38,nº 264 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Cistella

Nom.B,66,nº 262 ecclesia parrochialis sancte Marie de Cistella

1553: IGL.,259 Sistella

1691: NHis.,XVI,156 Parrochia Beate Marie de Sistella

(V.: C.Catalans,II,394)

COLERA. - DCVB,s.v.,266 *Etim.*: incerta. - GRIERA,39: En Colera, tenemos, probablemente, un derivado de *Collis* y no de *Colus*, «avellaño». Posiblemente, el tener la palabra *collera* un significado especial, «especie de yugo», ha condicionado que *Colera* no presente la *l* procedente de *ll*, típica del catalán. Con frecuencia un matiz fonético sirve para evitar una homonimia molesta. - DECLLC,s.v.,797: forma contracte de «codolera»

- 935 : ES,XLV,313 Ecclesia de Colaria
- 1057: LFM,I,doc.490 Colera
- 1219: NHis.,XVII,246 Parrochia Sancti Michaelis de Coleria
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Colera
- 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Colera
- 1336: NHis.,XII,401 Parrochia Sancti Michaelis de Coleria
- s.XIV: Nom.A,49,nº 405 Ecclesia parrochialis Sancti Michaelis de Coleria
- Nom.B,70,nº 398 Ecclesia parrochialis Sancti Micaelis de Colera

CORTS, LES (veïnat de L'Escala). - DCVB,s.v.,610. *Etim.*: del llatí *cohorte* (vulgarment *corte*, «corral», que en els documents de la baixa llatinitat apareix escrit *corte* i *curte*).

- 1553: IGL.,264 Corts

COSTES DE PERALADA, LES (agreg. de Mollet d'Empordà). -DCVB,s.v.,672 *Etim.*: del llatí *costa*. Per a l'etimologia de Peralada, V.: Peralada.

CREIXELL (agreg. de Borrassà). - DCVB.,s.v.,708 *Etim.*: sembla provenir d'un nom propi: *Crassiellu*, dim. del llatí *Crassius*, nom de persona. - GRIERA,41: posiblement es un derivado de *Crassantum*, de origen celta, con cambio de sufixo.

- 1087: VAY.,96 Castrum de Crexello
- 1110: VAY.,156 Castrum de Crexello
- 1111: NHis.,XV,327 Crexello
- 1121: NHis.,XV,334 Kastrum de Crexel

- 1123: ES,XLV,301 Creissello
 1192: LFM,I,31 Guillelmum de Crexello
 1214: ES,XLIV,7 Creixello
 1225: ES,XLIV,265 Dalmacium de Crexello
 1276: FRius,I,489 Villa de Crexello
 1362: Llvert,37 Castrum de Crexello
 s.XIV: Nom.A.,41,nº 311 Capella sancte Marie de Crexello, in parroquia sancti Andree de Borrassano.
 Nom.B,68,nº 309 Capella sancte Marie de Crexello, in parrochia sancti Andree de Borrassano.

(V.: C.Catalans,II,355-361)

DARNIUS. - DCVB,s.v.,21. *Etim.* Tal volta d'un nom germànic de persona hipotètic *Darnic*, provinent de l'arrel *darn-* (Cf. Coromines, Misc. Fabra, 126), aquesta arrel apareix en noms de lloc germànics i significa originàriament «secret», «amagat» (Cf. Förstemann, *Altd., Nb.* II, 690). - COROMINES, I, 221: nom pre romà.

- 983 : NHis.,X,169 Darnicibus
 1183: LFM,I,418,doc.400 Arnallus de Darniciis
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Darnicibus
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Darnicibus
 1285: VV,XV,225 Ar. de Darnicibus
 1295: FRius,I,528,doc.359 locus de Drnicibus
 1310: NHis.,XII,452 Darnius
 1324: VV,XV,214 Par.Ste.Marie de Darnicibus
 1358: Pguri: PGuri,438 Parroquia de Darnius
 s.XIV: Nom.A,39,nº 275 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Darnicibus
 Nom.B,66,nº 273 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Darnicibus
 1553: IGL.,250 Darnius

DELFIÀ (agreg. de Rabós d'Empordà). - DCVB,s.v.,100. *etim.*: d'un adj. llatí: *Delphianus*, derivat del gentilici *Delphius*. - AEBISCHER, 87: Ce nom de lieu s'explique sans doute, comme l'admet M. Meyer-Lübke, 31, par le gentilece *Delphius* (Schulze, 113). Le *a* de toutes les graphies anciennes est dû peut-être à l'influence de la labiale suivante, et il aurait été remplacé per *e* dans l'orthographe moderne par suite d'une régression due à

l'influence savante. - COROMINES,I,234: nom romà.

- 844 : VV,XIII,227 Ecclesia Sancti Romani in Dalfiano
982 : CC,II,242 Ecclesia Sancti Romani de Dalfiano
1280: RDH,I,94 Ecclesia de Dalfiano
1316: ES,XLIV,308 in Dalfiano
1362: NHis.,XVIII,13 Ecclesia sancti romani de Dalfiano
s.XIV: Nom.A,49,nº 407 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de
Dalfiano
Nom.B,70,nº 401 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de
Dalfiano
1553: IGL.,263 Dalfià

EMPÚRIES. (agreg. de L'Escala). - DCVB,s.v.,817. *Etim.*: de *Emporion*, nom de la colònia fundada pels grecs en el territori que avui ocupa la dita vila. La terminació del nom *Empúries* no concorda amb la forma *emporion*, sinó que suposa una forma llatinitzada en plural, *Empurias*, que podria ésser una repluralització del plural grec *Emporia*. - GRIERA,16: de origen griego, *Emporion* (*Empurias* en César). Las formas *Impurias*, *Impuriis* deben explicarse por la influencia de la *u* tónica sobre la *E* inicial.

- 816 : CC.,II,421 Impurias
835 : CC,II,356 Civitas Impurias
842 : VV,XIII,224 infra muros Empurias civitate
843 : Marca,c.779 in Impuria civitate
915 : SR.,doc.II Inpurias
995 : Marca,ap.144 Impurias civitate
1002: ES,XLIII,420 in civitate Empurias
1019: VV,XIII,314 in Impuriis civitate
1226: ES,XLIV,264 Villa de Impuriis
1245: ES,XLIV,272 Impuriae
1316: ES,XLIV,408 Impuriae
1362: NHis.,XVII,183 Parrochia Sancti Martini de Impuries et
de Quinque Clavibus
1385: ES,XLV,249 Denpuries
s.XIV: Nom.A,44,nº 348 Ecclesia parrochialis sancti Martini de
Impuriis
Nom.B,69,nº 344 eclesia parrochialis sancti Martini de
Impuriis
1553: IGL.,264 Empúries

(V.: *C.Catalans*,II,404-407).

ERMEDÀS (agreg. de Garrigàs). - DCVB,s.v.,138. *Etim.*: sembla representar un antic *ermedans*, procedent del llatí *eremitanos*, «ermitans», car en un documents de l'any 1123 apareix citat el poblet amb el nom de *Heremitanis*.

- 1092: VAY.,150,doc.5 in locum vocitatum Ermetanos
1113: VAY.,157,doc.12 Ecclesia Sancte Marie de Ermedans
1123: NHis.,XVI,133 Ecclesia Sancte Marie de Heremitanis
1123: ES,XLIV,308 Ecclesia Sancte Marie de Heremitanis
1123: ES,XLIV,308 Ecclesia Sancte Marie de Heremitanis
1124: VAY.,163,doc.16 Ecclesia Sancte Marie de Heremitanis
1274: NHis.,XV,384 Ermendanis
1279: RDH,I,81 Ecclesia de Ermendanis
1280: RDH,I,94 Ecclesia de Ermendanis
s.XIV: Nom.A,48,nº 385 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Ermedanis
Nom.B,70,nº 379 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Ermedanis
1587: VAY.,243,doc.56 Parrochia Sancte Marie de Hermadas

ESCALA. L'

(V.: *Gran Enc. Catalana*, s.v.,730: Formada el segle XVII com a barri de pescadors depenent de Sant Martí d'Empúries; el s.XVIII passà a ésser cap de municipi).

ESCAULES, LES. (agreg. de Boadella d'Empordà). - DCVB,s.v.,247. *Etim.*: var. de *Escaldes*. - GRIERA,62: deriva de *ipsis aquis calidis*. - NHis.,X,194: del llatí *scala*. Se daba este nombre desde muy antiguo a las angosturas estrechas entre dos montañas. Creemos esta etimología apropiada a *Les Escaules*, hallándose situada en un país montañoso y áspero.

- 973 : ES,XLIII,415 Villa de Scalís
1002: NHis.,XVII,200 Parrochia Sancti Martini ecclesia que est sita in locum quem dicunt Calidas in comitatu Bisuldunense
1190: LFM,I,375,doc. 348 Calidis
1280: RDH,I,89 ecclesia de Scalís
1362: NHis.,XVII,200 Parrochia Sancti Martini de ipsis Calidis

- s.XIV: Nom.A,39,nº 277 Ecclesia parrochialis sancti Martini de ipsis Calidis
 Nom.B,66,nº 275 Ecclesia parrochialis sancti Martini de ipsis Calidis
 1553: IGL.,253 Les Escaules.
 1587: VAY.,243,doc.56 Parrochia de Scaulis

(V.: *Catalans*,II,352-354).

ESPINAVESSA (agreg. de Cabanelles). - DCVB,s.v.,433. *Etim.*: deformació de *espina vera*, «espina verdadera», per l'antiga creença que d'aquell arbust havien fet la corona d'espines de Jesucrist). En el *Manual del Vicariat General de Girona de 1381-1386, fol. 65*, estroba escrit «sacrista ecclesia de Spinavera dioc. Ger.», referint-se a la parròquia anomenada avui Espinavessa. - GRIERA,45: Este nombre de lugar está tomado de un nombre de planta: *espinavessa (Paliurus australis, B)* «Planta petita i plena de punxes. Sinònims: espina vera, espina santa, espina de Crist. Serveix per a formar tanques d'hort» (Palamós). Es interesante la forma *versa* que, probablemente, deriva de *viridis*. Posiblement en *espinavessa* debemos descubrir un *espinacal*, formado de un *espinacard* y en el *cal* un derivado de *caulis* traducido por *versa*, derivado de *viridis*. - *NHis.*,X,278: como vocablo orográfico, significa la cumbre de una montaña dispuesta en forma de caballete.

- 1151: NHis.,XV,370 Parroquia de Spinaversa
 s.XII: NHis.,X,171 Espinavesa
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Spinaversa
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Spinaversa
 1315: NHis.,XVII,165 Parrochia Sancti Laurentii de Spinaverssa
 1362: LLvert,41 Par. Sti. Laurentii de Spinaverssa
 s.XIV: Nom.A,39,nº 283 Ecclesia parrochialis sancti Laurentii de Spinaversa
 Nom.B,67,nº 281 Ecclesia parrochialis sancti Laurentii de Spinaversa
 1449: VAY.,221,doc.48 bis Parrochia de Spinavessa
 1553: IGL.,259 Spinavesa, parròquia de Navata

ESPOLLA. - DCVB,s.v.,450. *Etim.*: desconeguda. Sembla que ha d'ésser d'una base *Spodolia*, ja que les formes més antigues que tenim documentades presenten la *d* intervocàlica: *Spodilia* (a.844) *Spedolia* (a.882), *Spodoya* (a.1197). Cal refusar l'etim. *Spellianus* (Meyer-Lübke,Kat,178), car suposa una forma *Espollà*, que és una accentuació falsa. - GRIERA,45: Segurament procede de un *Podiola* con el artículo es aglutinado. La forma *Spodiola* parece indicarlo. Las formas *Spodilia* y *Spedolia*, deben explicarse por metátesis.

- 834 : CC,II,121 Spodilio in comitatu Petralatense
 844 : VV,XIII,ap.IV Spodilia
 882 : VV,XV,239 Spedolia
 982 : CC,II,243 Spedolia in comitatu Petralatense
 1057: LFM,I,412,doc.393 Espodola
 1226: NHis.,XVII,108 Parrochia Sancti Jacobi de Spoola
 1226: Cart.,IV,417,doc.394 Spoola
 1246: ES,XLV,335 Espulina
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Spodilia
 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Spudilia
 1330: ES,XLIV,329 Spodiola
 1362: NHis.,XVII,108 Parrochia Sancti Jacobi de Espodolia
 s.XIV: Nom.A,50,nº 413 Ecclesia parrochialis sancti Jacobi
 de Spodolia
 Nom.B,70,nº 407 Ecclesia parrochialis sancti Jacobi
 de Spodolia
 1553: IGL.,266 Spolla

ESTELLA, L' (agreg. de Cabanelles).

- 1017: Marca,c.1003 Stella
 1035:
 1076: LFM,I,458,doc.436 Stela
 1112: LFM,II,23,509 Stella
 1120: ES,XLV,301 Ecclesia Sti Christophori de Stella
 1270: VAY,185,doc.37 Ecclesia sancte Marie de Stella
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Estella
 s.XIV: Nom.A,37,nº 253 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Stella
 Nom.B,66,nº 251 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Stella

ESTRADA, L' (agreg. d'Agullana). - DCVB,s.v.,579. *Etim.*: del llatí *strata*, «carretera». - GRIERA,59: El ser La Estrada un agregado de Agullana, suscita el recuerdo de la vía romana que pasaba por aquí.

- 1279: RDH,I,82 Ecclesia Sancte Marie de Strada
1310: ES,XLV,255 Strada
1362: NHis.,XVI,159 Parrochia de Strada
s.XIV: Nom.A,50,nº 421 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Strada
Nom.B,70,nº 416 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Strada
1553: IGL,247 Sancta Maria de la Estrada

FAR D'EMPORDÀ, EL. - DCVB,s.v.,488. *Etim.*: derivat del gr. - llatí *pharus*. - GRIERA,47: este nombre de lugar deriva del griego *Pharos*. - Per a l'etimologia d'Empordà, V.: Arenys d'Empordà.

- 844 : ES,XLIII,ap.VIII Farus in comitatu Impuritano
844 : CC,II,128 Villa que vocatur Farus in pago Empuritano
881 : VV,XIII,230 Farus
898 : ES,XLIII,ap.XIV Farus
922 : ES,XLIII,ap.XVIbis Farus
1115-
1164: LFM,II,222 Far
1173: ES,XLIII,474 Far
1279: RDH,I,80 Ecclesia de Faro
1280: RDH,I,94 Ecclesia de Faro
1300: NHis.,XI,460 Loco de Faro
1316: ES,XLIV,307 Parrochia Sti.Martini de Faro
1338: NHis.,XII,404 in parrochia sancti Martini de Faro
1362: NHis.,XVII,180 in parrochia sancti Martini de Faro
s.XIV: RMunt.,cap.CLXXXII,830 El Far
s.XIV: Nom.A,46,nº 380 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Faro
1449: VAY.,218,doc.48 bis El Far
1553: IGL.,264 Lo Far

(V.: *C.Catalans*,II,408).

FIGUERES. - DCVB,s.v.,863. *Etim.*: del llatí *ficaria*. - BALARI,241-242:

La significación de esta palabra, como vocablo geográfico, es la de *tapiolas*, aunque por su forma parezca a primera vista ser equivalente de *higueras*. En los documentos más antiguos solamente se encuentra la palabra *ficulnea* empleada en significación de higuera, por cuyo motivo *figueras*, como nombre local, no es lo mismo que *ficulneas*. La sinonimia algunas veces suele descubrir el valor significativo de palabras que hace siglos dejaron de ser de uso común y corriente, y convertidas en nombres propios serían hoy indescifrables si no mediara dicha circunstancia. Esto ocurre con respecto de *Figueras*. Da la clave para descubrir su significación, la epístola referente a los privilegios del monasterio de Sant Pere de Rodas, dirigida con fecha del año 974 a su abad Hildesindo por el Papa Benedicto VI, en ella se hace mención de *Tapiolas quas vocant Figarias* en el condado de Besalú, con referencia a la que es hoy ciudad de Figueras. Si se precisa la significación de cada uno de los elementos constitutivos de la palabra *figarias*, se hallará justificada la sinonimia que con el vocablo *tapiolas* establece la epístola antes citada. De la palabra *fig-arias*, el sufijo *arias* envuelve la idea de colectividad. La raíz latina *fig* procede de la indo-europea *dhigh*, que según CORSEN tiene la significación fundamental de «hacer o hacerse sólido, compacto, macizo» y de ella derivan las palabras *fi-n-g-ere*, *fig-u-lus*, *fig-ura*, *fic-tor*, *fic-ti-lis* que se refieren a cosas de materia de barro. El citado autor demuestra que a *dh* indo-europea y también *bh* y *gh*, corresponde *f* en latín. La identidad de significación entre *tapiolas* y *figarias* resulta etimológicamente explicada. - GRIERA,48: La forma *Ficeries* indica que *c* delante *e* tenía el valor de *K* en el siglo IX y que el sufijo *-ariu* pasaba a *-eriu*. Los *Tapiolas quas vocant Figarias* indican que Figueras deriva de *Figulariu*, «alfarero».

- 882 : VV,XV,ap.XIV Villa Ficeries
- 962 : ES,XLIII,ap.XIX Figarias
- 962 : CC,II,75 Ficarias in comitatu Bisuldunense
- 974 : Marca,c.927 Tapiolas quas vocant Figarias
- 982 : NHis.,XI,233 in villa Ficeries
- 1020: Marca,c.1027 Parrochia Sti. Petri de Figarias
- 1021: LFM,II,7,doc.497 Figarias
- 1149: NHis.,XVII,297 P. Sancti Petri de Ficariis
- 1203: NHis.,XII,doc.DCL ad Ficarias
- 1267: FRius,I,465,doc.316 Parrochie de Figeriis
- 1276: FRius,I,489,doc.328 in vila regali de Figeres

- 1295: FRius,I,528,doc.359 Ville de Figueriis
s.XIII: BDesc.,cap.LXXII,458 Figueres
s.XIV: RMunt.,cap.CXXV,783 Figueres
s.XIV: Jau.I,cap.551,186 Figueres
s.XIV: Nom.A,39,nº 278 Ecclesia parrochialis sancti Petri de
Figueriis
Nom.B,66,nº 276 Ecclesia parrochialis sancti Petri de
Ficulneis alias de Figueriis
1449: VAY,217,doc.48 bis Figueras
1553: IGL.,251 vila de Figueres

FONTFREDA (agreg. de Maçanet de Cabrenys). - DCVB,s.v.,883.
Etim.: grafia aglutinada de *font freda*.

- 1123: NHis.,XVII,248 Ecclesia Sancti Michaelis de Fontis frigid
1142: Marca,c.1291 in termino de Fontefreda
1229: NHis.,XVII,248 Ecclesia sancti Michaelis de Fonte Frigido
1279: RDH,I,76 pro ecclesia de Fonte Frigida
1280: RDH,I,92 pro ecclesia de Fonte Frigida
1362: NHis.,XVII,248 Ecclesia sancti Michaelis de Fontefrigido
s.XIV: Nom.A,32,nº 190 Ecclesia parrochialis sancti Michaelis de
Fontefrigido
Nom.B,64,nº 189 Ecclesia parrochialis sancti Michaelis de
Fontefrigido que dicitur suffraganea.de Massaneto

FORTIÀ. - DCVB,s.v.,17.*Etim.*: del llatí *Fortianum*, derivat del nom personal *Fortius*. La conservació del so dental de la *t* llatina davant *i* vocal, es anòmal; probablement cal prendre com a base d'aquesta etimologia una forma llatina *Fortitianum*. - BALARI,10: este nombre ofrece la particularidad de que no cambió *tia* en *ça*, sinó que ha conservado el sonido dental fuerte de la *t*. Deriva de *Fortis*. AEBISCHER,92: M. Meyer-Lübke,29, explique ce nom par un *Fortius*, qu'il mentionne sans référence; Schulze ne donne pas de nom de ce genre, mais Skok,87, pour expliquer *Forsac* (Corrèze) et un *Fortiano* non identifié, cite le nom *Fortius Corder*, porté en Gascogne au XIIIe siècle. Cette solution me paraît douteuse: il est préférable, comme le fait Kaspers,83, de postuler un *Furtius*, d'après *Furticius* (Schulze,216): ce nom rend mieux compte du nom de lieu catalan, à en juger au moins d'après les formes de 971 et de 982. Il serait possible aussi qu'on

soit en présence de *Furcianus* (Schulze,234, mentionne *Furciana*) appliqué tel quel à la localité. - GRIERA,51: Posiblemente procede de un *Fortinius* derivado de *Fortis*. - COROMINES,I,234: nom romà.

- 971 : VV,XV,239 Villa Palatiolo quem vocatur Fortiano, Fortiano superiore et minore in comitatu Petralatense
982 : CC,II,243 Fortiano in comitatu Petralatense
1035: Marca,c.1062 Furtianus
1115-
1164: LFM,II,222,doc.707 Furciano
1150: VV,XIII,285 Ecclesia Sti. Juliani de Fortiano
1209: VV,XV,ap.XIX Fortianus
1245: ES,XLIV,274 Furtianus
1279: RDH,I,80 Ecclesia de Forciano
1280: RDH,I,93 Ecclesia de Furtiano
1282: FRis,I,510,doc.347 Parrochia Sancti Iuliani de Furtiano
1310: ES,XLIV,309 Furtianus
1316: ES,XLV,225 Furcianus
s.XIV: Nom.A,46,nº 377 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Furtiano
Nom.B,69,nº 371 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Furtiano
1553: IGL.,264 Fortià

FORTIANELL (agreg. de Fortià). - *Etim.*: BALARI,479: Para lugares poco importantes se empleaba ya en en el siglo X el diminutivo terminado en *-ellum* en significación de arrabal. En la epístola que el Papa Benedicto IV dirigió en el año 971 a Hildesindo, abad de S. Pedro de Roda, es mencionada la *villa Palatiolo, quem vocant Furtianum superiorem* y además el *Furtianellum minorem* (Marca,ap.117). - GRIERA,51: El *Palatioli quem vocant* parece indicar que se trata de una fozaleza.

- 971 : VV,XV,239 Fortianus minor
982 : CC,II,243 Furtiano superiore et minore in comitatu Petralense
1209: VV,XV,247 Fortianol
1553: IGL.,264 Fortianel, veynat de Fortià

GARRIGA, LA (agreg. de Vilanova de la Muga). - DCVB,s.v., 202.

Etim.: d'un mot pre-romà: *garrica* o *carrica*, «coscoll,alzina» (?), sobre l'origen del qual han discutit amplament els lingüistes (Cf. Schuchardt en *ZRPh*,XXIII,198; P. Skok en *Rom.*,L,210; Gamillscheg en *ZRPh*,XLI,505; Meyer-Lübfe,*Kat*,121)

1553: IGL.,252 La Garriga, Perròquia de Parelada

GARRIGÀS. - DCVB,s.v.,202 *Etim.*: plural de *garrigar*, derivat col·lectiu de *garriga*. - GRIERA,53: En Garrigàs tenemos un derivado de *garric*, sitio donde abunda este arbusto. - COROMINES,I,244: nom germànic

1279: RDH,I,81 Ecclesia de Garrigans

1280: RDH,I,94 Ecclesia de Garriganis

1309: NHis.,XII,324 Parroquia de Garriganis

1315: NHis.,XII,451 Garrigas

1316: ES,XLIV,308 in loco et par. de Garriganis

1362: NHis.,XVII,249 Parrochia Sancti Michaelis de Garriganis

s.XIV: Nom.A,48,nº 384 Ecclesia parrochialis sancti Michaelis de Garriganis

Nom.B,69,nº 378 Ecclesia parrochialis sancti Michaelis de Garriganis

1449: VAY,218,doc.48bis Garrigàs

1553: IGL., 264 Garrigàs

GARRIGUELLA. - DCVB,s.v.,203: *Etim.*: diminutiu de *garriga*. -GRIERA,52: Garriga procede de una palabra preromana, que comparece en el dominio provenzal y catalán con el significado de bosque bajo. Así como *garric* procede de una raíz celta *carr,gar*, que comparece en *carrasca*, prov. y cat. *garric*, franc.ant. *jarris*. En Garriguella tenemos un distintivo de *Garriga* formado con el sufijo *-ellu*.

844 : NHis., XVIII,117 Ecclesia sancte Eulalie in Novis, in valle Leocarcaro

882 : VV,XV,239 Villanovas

944 : VV,XIII,ap.IV Ecclesia de Novis in valle Leocarcaro

982 : CC,II,243 Parròquia de Santa Eulàlia de Novas in comitatu Petralatense

1218: NHis.,XVII,30 Par. Sancte Marie de Campis de Garriguella

- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Novis
 1314: NHis.,XVIII,117 Ecclesia sancte Eulalie de Novis
 1362: LLvert,129 Decima de Garriguella et de Novis
 1362: NHis.,XVI,30 Par. sancte Marie de Campis iuxta
 Garrigela
 s.XIV: RMunt.,cap.CXXIII,780 Garriguella
 s.XIV: Nom.A,49,nº 400 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie
 de Novis
 Nom.B,70,nº 394 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie
 de Novis
 1553: IGL.264 Garriguella

(V.: ALSIUS-PUJOL,55: este pueblo se divide en dos grupos, el uno denominado Garriguella y el otro Novas; lo mismo debió suceder en la antigüedad)

GRAU, EL (agreg. de Roses). - DCVB,s.v.393 *gradu*. - BALARI,81: Dimana de la palabra latina *gradus*, que propiamente significa la parte de las escaleras por la cual subimos o bajamos. Como palabra orográfica y teniendo en cuenta su significación metafórica tomada del anfiteatro, equivale a *grada*. Se formó por el cambio de la *d* en *u*, y de la misma suerte que de *ped-em* y *sed-em* se formaron *peu,seu* en catalán, asimismo de *gra-dum* resultó *grau*.

953 : CC,II,233 Gradu in comitatu Petralatense

GUÀRDIA DE LA MUGA (agreg. de Terrades). - DCVB,s.v.,443 *Etim.*: del germ. *wardja*, «guardia» (Rohlf's, *Topon.*,253). - BALARI,286: La palabra *guardia*, introducida por los francos, vino a substituir à la latina *specula*. La significación de ambos nombres es idéntica. Dimana del verbo del antiguo alto-alemán *wartên*, que significa *vigilar*, de que procede el sustantivo *warta*, y de él derivan *guarda* en catalán y provenzal, *guardia* en castellano e italiano y *garde* en francés. - Per a l'etimologia de Muga, V.: Sant Llorenç de la Muga.

- 1316: ES,XLIV,307 Par. de Gardia
 1553: IGL.,264 La Guàrdia

JONGUERA, LA. - DCVB,s.v.,766. *Etim.*: del llatí *iuncaria*, «planta juncària».

- 12853 Marca,c.571 locus Jonquera
- s.XIV: RMunt.,cap.XXXIII,687 La Jonquera
- s.XIV: Per.III,cap.III,1066 La Jonquera
- 1553: IGL.,252 La Junquera
- 1691: NHis.,XVI,201 Par. Beate Marie de La Jonquera

LLAMPAIES (agreg. de Saus). - DCVB,s.v.,885. *Etim.*: sembla venir d'un mot llatí vulgar *lampaculas*, «llantietes», derivat de *lampades*, «llànties».

- 1279: RDH,I,72 Ecclesia de Lampadibus
- 1362: Llvrt,179 Par. Sti. Martini de Lampadibus
- s.XIV: Nom.A,26,nº 102 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Lampadibus
- Nom.B,62,nº 102 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Lampadibus

LLANÇÀ. - DCVB,s.v.,891 *Etim.*: probablement d'un patronímic llatí *Lancianu*, derivat del gentilici *Lancius*. Podria ésser també provinent d'un llatí *Lentianu* (Cf.*Lentiacus* citat per Holder *Altcelt. Sprachsch.*II,183). Hi ha historiadors que identifiquen Llançà amb el *Deciana* dels itineraris romans. - AEBIS-CHER,100: Il s'agit probablement, ainsi que l'a reconnu Meyer-Lübke, 29, du gentilice *Lancius* (Schulze,179,rem.6), qu'on rencontre par exemple dans une inscription d'Espagne, et sous la variante *Lantia*, dans une inscription de Campanie. Une charte de Cluny de 930 mentionne un ager *Lanciacus* situé dans le Mâconnais. - COROMINES,I,234 nom romà.

- 974 : Marca,c.903 in valle Lanciana quae est de domo Sti Petri
- 974 : Marca,c.907 Ecclesia Sti Vincentii que est in valle Lanciani
- 974 : CC,II,238 Lanciana
- 990 : NHis.,XVIII,68 Ecclesia Sancti Vincencii in villa Lanciano
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Lanciano
- 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Lanciano
- 1362: NHis.,XVIII,68 Eccl. Sancti Vincencii de Lanciano

- s.XIV: Per.III,cap.III,ap.100,p.1067 Llançà
s.XIV: Nom.A,49,nº 397 Ecclesia parrochialis sancti Vincentii
de Lanciano
Nom.B,70,nº391 Ecclesia parrochialis sancti Vincentii
de Lanciano
1553: IGL.,265 Lansà

LLEDÓ. - DCVB,s.v.,926. *Etim.*: del llatí vulgar *lotone*, derivat de *lotus*, «lotus»

- 1017: NHis.,X,196 Ecclesia sancti Felicis de Ledono
1017: NHis.,X,196 Ecclesia Sancti Felicis de Letuno
1031: NHis.,XV,256 in termino Letonense
1073: NHis.,XV,293 alodium Sancte Marie quem vocant de
Lodone
1081: ES,XLV,295 Sacratissimum locum Stae Mariae vulgo
vocatum Latonense
1081: ES,XLV,297 in sacrosancto Lutunensi loco
1081: NHis.,X,196 locum Latonense
1081: NHis.,X,196 locum Lutunensi
1081: NHis.XI,324 locum vocatum Latonense
1082: Cart.,III,481,doc.147 Parrochia Sancti Felicis de Loton
1089: VAY,143,doc.1 locum vulgo vocatum Lotonense
1089: VAY.,146,doc.2 Ecclesia sancte Marie de Lutone
1091: NHis.,XI,342 Ecclesia beati Felicis Letonis
1123: NHis.XVII,65 Par. Sancti Felicis de Letuno
1203: NHis.XII,67,doc.DCL ad Ledonem
1210: FRius,I,324,doc.233 in castro de Ledone
1245: ES,XLIV,272 G. de Letone
1279: RDH,I,78 monasterium de Letone
1359: CODOIN,111 Ledo
1372: NHis.XII,523 Parroquia de Letone
s.XIV: Nom.A,38,nº 263 Ecclesia parrochialis Sancti Felicis
de Letone
Nom.B,66,nº 261 Ecclesia parrochialis Sancti Felicis
de Letone
1553: IGL.,253 Ledó

LLERS. - DCVB,s.v.,958 *Etim.*: probablement pre-romana. En els documents de la baixa llatinitat apareix escrit *Lercio*. Segurament cal relacionar-lo amb el topònim *LLes* de l'Urgellet i amb el *Lleers* de la parròquia de Ripoll. - GRIERA,65: *El Villa Lercio* hace suponer que aquí tenemos un nombre personal, probablemente de origen pre romano.

- 882 : VV,XV,239 Villa de Lercio
 974 : NHis.,X,197 Villa Lertio
 974 : NHis.,XI,221 in villa Lercio
 982 : NHis.,X,197 Villa Lercio in comitatu Bisuldunensi
 982 : CC,II,243 Lercio in comitatu Bisuldunense
 1020: Marca,c.1027 Par. Sti. Juliani de Lercio
 1021: LFM,II,7,doc.497 Parroquia Sancti Juliani de Lercio
 1099: NHis.,XV,321 in parroquia sancti Iuliani de Lercio
 1128: VV,XIII,279 Arnaldus de Lercio
 1151: NHis.,XV,369 in honore de Lercio
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Lercio
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Lercio
 s.XIII: BDesc.,cap.CLIV,556 Castell de Llers
 s.XIV: Nom.A,39,nº 274 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Lercio
 Nom.B,66,nº 272 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Lercio
 1553: IGL.,253 Leers
 1587: VAY.,243,doc.56 in parrochia de Lercio

(V.: *Catalans*,II,448-457)

MAÇANET DE CABRENYS. - DCVB,s.v.,100 *Etim.*: del llatí *mattianetu*, «pomerar» y DCVB,s.v.,789. *Etim.*: de Cabrenys: probablement del nom personal *Caprentius*.

- 814 : CC,II,319 Macanetum in pago Bisuldinensi
 814 : CC,II,319 Maceneto
 814 : CC,II,319 Massaneto
 878 : Marca,c.800 Macanetus
 881 : NHis.,X,203 Maceneto
 952 : NHis.,XI,179 infra terminos de Machanedo
 954 : NHis.,XI,181 infra terminos de Massanedo
 957 : Marca,c.874 Mazanedus in valle Albiniana
 957 : NHis.,X,203 Mazanedo
 965 : NHis.,XV,205,doc.MMCXLVII in collo de Macaneto
 965 : NHis.,XV,207,doc.MMCXLVIII in collo de Machanedo
 1017: Marca,c.1008 in valle Mazaneto
 1177: NHis.,XVII,204 Par.Sancti Martini de Mazaneto
 1187: NHis.,XII,31 Maceneto
 1295: FRius,I,528,doc.359 locus de Massaneto
 1362: NHis.,XVII,204 Par. Sancti Martini de Macianeto

- s.XIV: Nom.A,32,nº 191 Ecclesia parrochialis sancti Martini
de Macianeto
Nom.B,64,nº 188 Ecclesia parrochialis sancti Martini
de Massaneto
1553: IGl.,255 Masanet de Cabrens

(V.: C.Catalans,II,458-462)

MARE DE DÉU DE VIDA, LA (agreg. de Cistella)

NHis.,XVI,127: (Santuario situado al N.O. y a dos Kilómetros
de la villa de Cistella, obispado de Gerona).

MARE DE DÉU DEL CAMP, LA (agreg. de Garriguella). -

- 1362: LLvert,127 Prioratus Monasterii Ste Marie de Campis
iuxta Garriguella
s.XIV: Nom.A,21,nº 38 Prioratus sancte Marie de Campis
Nom.B,60,nº 38 Prioratus sancte Marie de Campis

MARZÀ (agreg. de Pedret i Marzà). - DCVB,s.v.,231. *Etim.*: del llatí
Martianu, derivat del nom personal *Martius*.

- 1060: Marca,c.1119 Pedret in loco de Mardan
1060: Cart.III,407,doc.121 alodium de Mardan
1151: Cart.IV,185,doc.276 Marzan
1316: ES,XLIV,306 in loco de Martsano
1362: Llvert,1119 Castrum de Merzano
1553: IGL.,265 Marsà y Pedret

MASARAC. - DCVB,s.v.,277 *Etim.*: sembla relacionable amb el
cognom *Miseracs*. - AEBISCHER 154: il faut probablement
rapprocher ce nom de lieu des *Mazerat-Aurouse* (H^{te}-Loire),
Mazerac (Gironde; Tarn-et-Garonne), *Mazerac* (Hérault) cités par
Skok,220,qui y voit ou bien le nom *Miser*, ou bien *maceria*. Notre
Masarach est derivé sans doute du gentilice *Macerius* (Schul-
ze,184) ou de *Macer* (Cf.Holder,II,col.366). - GRIERA,68: en
Masarach tenemos una evolución de la *t* a *î*, paralela a la
evolución de la *t* a *î* en gascón. Además, el dialecto mallorquín
tiene el sonido de *k* (rik), que es un reflejo de esta evolución.

- COROMINES,I,234: nom romà.

- 844 : NHis.,XVII,205 Parrochia sancti Martini de Masaracho
- 944 : NHis.,XVII,205 Parrochia sancti Martini in Maseracho
- 944 : VV,XIII,ap.IV Ecclesia Sti Martini de Maseracho
- 974 : NHis.,XI,222 in termino de Meserago
- 1093: VV,XV,222 Ecclesia de Meseracho
- 1267: NHis.,XII,211,doc.CMXVIII Meserachum
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Maserato
- 1280: RDH,I,95 a Capella de Mesarato
- s.XIV: Nom.A,50,nº 412 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Meseracho
- Nom.B,70,nº 406 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Merezaco
- 1553: IGL., Maserach

MOLINS (agreg. de Pont de Molins). - DCVB,s.v., 499 *Etim.: molinu.*

- 974 : Marca,c.907 Villa de Molendinis
- 974 : NHis.,X,224 Villa Molendinis
- 974 : NHis.,XI,221 in Molendinos
- 982 : CC,II,243 Molinos in comitatu Bisuldunense
- 982 : Marca,c.928 Villa de Molinis
- 982 : VV,XV,ap.XIV Villa de Molinis
- 1122: LFM,II,33,doc.520 castrum de Molins
- 1130: LFM,II,40,doc.525 castrum de Molins
- 1138: LFM,II,42,doc.527 castrum de Molins
- 1138: LFM,II,43,doc.528 castro Molendinorum
- 1231: NHis.,XII,118,doc.DCCXXXVIII in villa Molendini

(V.: *C.Catalans*,II,494-495).

MOLLET D'EMPORDÀ. - DCVB,s.v.,524. *Etim.: incerta.* Segons Balari, *Orig.*92 és diminutiu de *mola* (en sentit orogràfic), opinió inacceptable per raons fonètiques i geogràfiques. Segons Carreras i Candi (Butll. Ateneu,1918,pàg.14) seria un diminutiu d'un mot ibèric *moll* que diu que significava «conjunt de roques altes, piramidals». També roman a l'aire aquesta hipòtesi, per la poca coneixença que es té del llenguatge ibèric. Ens inclinem a considerar *Mollet* com a procedent d'un mot llatí *molletu*, «terreny aigualós,aiguamoll», derivat de *mollis*, «moll, blau». - Per a l'etimologia d'Empordà, V.: Arenys d'Empordà.

- 833 : NHis.,XI,98 Villa Molleto
 844 : NHis.,XVI,307 Parrochia Sancti Cipriani in Moletto
 869 : NHis.,XI,121 in termino Molletello
 944 : VV,XIII,ap.IV Ecclesia Sti. Cipriani de Moletto
 1090: LFM,II,17,doc.502 Muled
 1093: VV,XV,222 Ecclesia de Molleto
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Molled
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Moletto
 1359: CODOIN,92 Perrochia de Molet
 1362: NHis.,XVI,307 Par. Sti. Cipriani de Molleto
 1363: NHis.,XII,491 Parrochia de Mollet
 1372: NHis.,XII,521 Parrochia de Molleto
 s.XIV: Nom.A,49,nº 408 Ecclesia parochialis sancti Cipriani
 de Molleto
 Nom.B,70,nº 402 Ecclesia parochialis sancti Cipriani
 de Molleto
 1553: IGL.,255 Mollet de Rocabertí

MONTIRÓ (agreg. de Ventalló). - GRIERA,73: Parece que en Montiró hay un nombre doble. *Mont* sería una traducción de *turó*.

- 959 : SR.,doc.VII Montiron
 989 : SR.,doc.XI Muntiru
 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Montirono
 1280: RDH,I,93 Ecclesia de Montirono
 1362: NHis.,XVI,84 Sancta Maria de Ulmo sive de Palacals et
 sufraganea de Montirono
 s.XIV: Nom.A,44,nº 350 Ecclesia parochialis sancti Satur-
 nini de Montirono
 Nom.B,69,nº 346 Ecclesia parochialis sancti Satur-
 nini de Montetirono
 1553: IGL.,265 Montiró
 1691: NHis.,XVI,84 Par. Sancti Saturnini de Montiro

MONTJOI (agreg. de Roses). - DCVB,s.v.,554 *Etim.*: del llatí *monte gaudii*, «muntanya del goig».

MONT-ROIG (agreg. de Darnius). - DCVB,s.v.558 *Etim.*: del llatí *monte rubeo*, «muntanya roja». - BALARI,43: Ordinariamente la palabra

mont suele ir acompañada de un adjetivo atributivo, como sucede en *monte rubeo*. - GRIERA,74: el color encarnado es el que proporciona el nombre a esta montaña.

- 1070: LFM,II,14,doc.500 castrum Monterogo
- 1208: ES,XLIV,262 R. de Monterubeo
- 1214: ES,XLIV,260 R. de Monterubeo
- 1234: VV,XIII,318 R. de Monterubeo
- 1245: ES,XLIV,276 R. de Monterubeo
- 1284: ES,XLIV,290 R. de Monterubeo
- 1359: CODOIN,63 Castell de Muntroig

MORASSAC, EL (agreg. de Peralada). - DCVB,s.v.,567. *Etim.*: possiblement d'una forma de nom personal *Mauritiacu*, derivada del nom propi *Mauritius*, amb el sufix cèltic *accu*. -AEBISCHER,155: peut-être faut-il rapprocher *Morasach* du *Mauressargues* du départ. du Gard, qui d'après Skok,107, pourrait provenir d'un *Maurentius* ou bien aussi de *Mauricius*: en ce cas, il ne pourraient guère s'agir d'un nom d'origine très ancienne. On ne peut exclure aussi le gentilice *Morasius* donné par Schulze,362. *Maurentius* ne paraît également au'à une basse époque: Cf. D'Arbois de Jubainville,340-341.

- 115-
- 1164: LFM,II,222,doc.707 Morancago

NAVATA. *Etim.*: COROMINES,I,221: nom pre-romà. - GRIERA,74: es un derivado de *nava*. - MOREU,144: de «Naba» (conca).

- 1019: NHis.,XVII,313 Par. Sancti Petri de Navata
- 1093: NHis.,X,212 Parrochia Sancti Petri de Navata
- 1099: LFM,II,18,doc.502 y 503 Navata
- 1099: NHis.,XV,320,doc.MMCCXIV Bernardus Adalberti de Navata
- 1104: Marca,c.1229 A. de Navata
- 1123: ES,XLV,301 Par. Sti. Petri de Navata
- 1124: VAY,163,doc.16 Navata
- 1128: VV,XIII,279 B. Adalberti de Navata comitor comitatus Bisuldunensis
- 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Navata

- 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Navata
 1280: NHis.,XII,245,doc.CMXCVIII Parroquia Sancti Petri de Navata
 1284: ES,XLIV,290 A. de Navata
 s.XIV: Nom.A,38,nº 269 Ecclesia parrochialis sancti Petri de Navata
 Nom.B,66,nº 267 Ecclesia parrochialis sancti Petri de Navata
 1553: IGL.,255 Navata

(V.: *C.Catalans*,II,468-475).

OLIVA, L' (agreg. d'El Far d'Empordà). - DCVB,s.v.,891 *Etim.*: del llatí *oliva*.

- 1177: LFM,I,139,doc.143 Ramon de la Oliva

OLIVEDA (agreg. de Maçanet de Cabrenys). - DCVB,s.v.,894 *Etim.*: del llatí *oliveta*, «oliverar».

- 952 : NHis.,XVI,277 Parroquia Sancti Andree de Oliveda
 1169: NHis.,XVI,277 Parroquia Sancti Andree de Oliveda
 1362: NHis.,XVI,277 Parroquia Sancti Andree de Oliveda
 1372: NHis.,XII,524,doc.MDCXXVI Parroquia de Oliveda

OLIVES, LES. (agreg. de Peralada. - DCVB,s.v.,891 *Etim.*: del llatí *oliva*.

- 1017: NHis.,XVII,270 Ecclesia Sancti Nazarii de Olivis
 1153: NHis.,XVII,270 Ecclesia Sancti Nazarii de Olivis
 1169: NHis.,XVII,270 Ecclesia Sancti Nazarii de Olivis
 1265: NHis.,XVII,269 Ecclesia Sancti Nazarii de Olivis

ORDIS. - DCVB,s.v.,32 *Etim.*: del llatí *hordeis*, pl. de *hordeum*, «ordi»

- 1017: NHis.,X,216 Ordios
 1019: VV,XII,313 Ecclesia de Ordeis

- 1019: NHis.,X,216 Ecclesia de Ordeis
 1020: Marca,c.1028 Villa quas dicunt Ordeos
 1021: LFM,II,8,doc.497 Ordeos
 1092: NHis.,XV,314 Par. Sancti Juliani de Ordeis
 1121: VAY.,161,doc.15 in Ordeis
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Ordeis
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Ordeys
 1362: NHis.,XVII,152 Par. Sancti Juliani de Ordeis
 s.XIV: Nom.A,38,nº 270 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Ordeis
 Nom.B,66,nº 268 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Ordeis
 1553: IGL.,225 Ordís del Vilar ab Nonata

ORRIOLS (agreg. de Bàscara). - DCVB,s.v.,60 *Etim.*: del llatí *horreolis*, dim. de *horreis*, «graners». Segons Aebischer, *Topon*,28 Orriols ve del nom personal Aureolus o *Oriolus*; però és difícil d'explicar la reduplicació de la *r* i per altra banda sembla claríssima la relació de *Orriols* amb *orri*. - NHis.,X,290: La palabra *or*, de *hordeum*, «cebada», resultó ser homònima de *or*, derivada de *aurum*, «oro»; y *auriolus* se formó de *aureus* a manera de diminutivo, siendo la forma más usada en la Marca de España *oriolus*, en vez de *aureolus* y *auriolus*. - GRIERA,76: Aunque el *Oriolus* del 925 supone un nombre personal, las formas *Huriolis*,*Orriols*, suponen un derivado de *Horreu* con sufijo distintivo.

- 922 : CC,II,150 Oriolis
 922 : NHis.,XI,nº 154 ad terminum Orioles
 925 : VV,XIII,241 Archa de Oriolus villa
 961 : NHis.,XV,195,doc.MMCXXXIX villare Wriolus
 1027: VV,XV,253 Fiscus de Orriols
 1066: NHis.,XVII,91 Parrochia sancti Genesii de Urriollis
 1098: Cart.,III,563,doc.170 Parrochia sancti Genesii de Uriols
 1112: LFM,II,22,doc.509 dominicatura de Urriols
 1279: RDH,I,72 Ecclesia de Huriolis
 1319: NHis.,XVII,91 Par. Sancti Genesii de Urriollis
 1319: NHis.,XVII,91 Par. Sancti Genesii de Vriols
 1359: CODOIN,93 Castell Dorriols
 s.XIV: Nom.A,26,nº 101 Ecclesia parrochialis sancti Genesii de Urriolis
 Nom.B,62,nº 101 Ecclesia parrochialis sancti Genesii de Urriolis

1553: IGL.,255 Orriols

(V.: *C.Catalans*,II,346-351)

PALAU DE SANTA EULÀLIA. - DCVB,s.v. 128: *Etim.*: del llatí *palatiu*, y DCVB,s.v.,630. *Etim.* de Santa Eulàlia: pres del llatí *Eulalia*.

980 : VV,XIII,252 Palaz alodio episcopali

1017: Marca,1003 Sta. Eulalia

1138: LFM,II,41,doc.526 Palacio

1149: NHis.,XVIII,118 Ecclesia Sancte Eulalie in locum vocatum collo Palacii

s.XIV: Nom.A,48,nº 388 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie de Palatio iuxta castro archidiaconi quod apellatur Palatium

Nom.B,70,nº 382 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie de Palatio iuxta castro archidiaconi quod apellatur Palatium

PALAU-BORRELL (agreg. de Viladamat). - DCVB,s.v.,128, *Etim.*: del llatí *palatiu* i DCVB,s.v.,602,*Etim.*: del llatí *burrellus*,«vermellet» - AEBISCHER,11: Le nom *Borellus* a été commun en Catalogne: p.e. *Borellus*, presbiter, 904; *Borrellus*, comes et marchio,977; *Borrel*, 998.

1316: ES,XLIV,308 in loco de Palatio Borrello

1553: IGL.,265 Palau Borrell

PALAU-SAVERDERA. - DCVB,s.v.,128, *Etim.*: del llatí *palatiu* y DCVB,s.v.,729, *Etim.*: del llatí *viridaria*, «lloc verd d'herba o de fullatge». - GRIERA,78: En Palau Sabardera tenemos una reminiscencia del artículo *ipsa*, acompañando el plural neutro *viridaria*.

882 : VV,XV,239 Villa de Palatio in monte Verdaria

974 : CC,II,243 Palatio Viridaria in comitatu Petralatense

1035: Marca,c.1062 Villa de Palatio in monte Verdaria

1035-

1076: LFM,I,504,doc.474 Palatio

1058: Marca,c.1119 in parrochia Sti. Johannis de Palatio Viridaria

1115-

1164: LFM,II,222 Palaz de Caverdera

- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Palacio Viridario
 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Palacio Viridaria
 1316: ES,XLIV,308 in parrochia Sti Johannis de Palatio Viridaria.
 1362: NHis.,XVII,138 Parrochia Sancti Joannis de Palaciolo de Viridaria
 s.XIV: Nom.A,48,nº 393 Ecclesia parrochialis sancti Ioannis de Palatio de Viridaria
 Nom.B,70,nº 387 Ecclesia parrochialis sancti Ioannis de Palatio de Viridaria
 1426: NHis.,XIII,414,doc.MCMLI parrochia loci de Palatio de Vidaria
 1553: IGL.,265 Palau ça Vardera

(V.: *C.Catalans*,II,476-482)

PALAU-SURROCA (agreg. de Terrades). - DCVB,s.v.,128, *Etim.*: del llatí *palatium* y DCVB,s.v,83. *Etim.*: grafía aglutinada de *su roca*, «sota la roca». GRIERA,78. En Surroca comparece el *ipsa* junto con *roca*, palabra posiblemente de origen pre-romano.

- 913 : NHis.,X,219 Palaciolo
 957 : NHis.,X,219 Palatio
 978 : NHis.,X,219 Palatio
 1225: NHis.,XVIII,95 Berengarius de Palatio
 1362: Llvvert,35 Palau de Terradis
 1553: IGL,256 Palau de Mossèn Rocha, de la perròquia de Terrades

(V.: *C.Catalans*,II,526-534).

PALOL (agreg. de Vilatenim). - DCVB,s.v.,143 *Etim.*: del llatí *palatiolu*, dim. de *palatium*, «palau». - BALARI,252: la palabra *palatiolum*, dio lugar a otras dos en catalán, que son *palol* y *palou*, de las cuales la primera es propia y exclusiva de la provincia de Gerona y la segunda de las de Barcelona y Lérida.

- 882 : VV,XV,239 Villa de Palatiolo
 982 : CC,II,241 Palatiolo in comitatu Petralense
 1070: LFM,II,13,doc.500 castrum de Palatiolo
 1279: RDH,I,78 capella de Palaciolo
 1319: NHis.,II,347,doc.MCCXII locum de Palaciolo de Vila-sacra
 1553: IGL.,256 Palol de Vila Sacra

PALOL SABALDÒRIA (agreg. de Vilafant). - DCVB,s.v.,143. *Etim.*: del llatí *palatiolu*, dim. de *palatiu*, «palau» y DCVB,s.v.,629, *Etim.*: incerta. En un document de l'any 1379 apareix el topònim amb la forma semillatinitzada *Palaciolo Çabauloria*. Segons Coromines (*Est.Rom.III,229*), sembla que ve del nom personal germànic *Baldu-wari*.

- 1279: RDH,I,78 pro capella de Palaciolo
- 1280: RDH,I,91 pro capella de Palaciolo de Balloria
- 1305: VAY,48 Palaciolo de Balloria
- 1362: Llvrt.,36 Palatiolo de Bauloria
- 1379: NHis.,XVII,138 Par. de Palaciolo de Çabauloria

PAU

- 882 : VV,XV,339 Villa Pau
- 982 : CC,II,243 Pau in comitatu Petralatense
- 1121: LFM,I,449,doc.429 Pax
- 1256: NHis.,XVII,210 Parroquia Sancti Martini de Pavo
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Pavo
- 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Pavo
- 1316: ES,XLIV,308 Parrochia Sti. Martini de Pavo
- 1362: NHis.,XVII,210 Parrochia Sti Martini de Pavo
- 1362: NHis.,XVII,210 Parrochia Sti Martini de Pavo
- s.XIV: Nom.A,48,nº 394 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Pavo
- Nom.B,70,nº 388 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Pavo

PEDRET I MARZÀ. - DCVB,s.v.,371 *Etim.*: del llatí *petretu*, «pedregar». - GRIERA,81: Pedret deriva de *petra*. Per a l'etimologia de Marzà, V.: Marzà.

- 953 : CC,II,233 Petreto in comitatu Petralatense
- 974 : NHis.,XVII,35 Parrochia Sancti Stephani in valle Subiradellos
- 1060: Marca,c.1119 Pedret in loco que vocatur Mardan
- 1064: Marca,c.1125 Pedred
- 1128: LFM,II,37,doc.523 Guillelmus Raimundus de Pedred
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Pedreto
- 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Pedreto
- 1316: ES,XLIV,306 Parrochia Sti. Stephani de Pedreto
- 1358: NHis.,XVII,34 Parrochia Sancti Stephani de Pedret

- 1362: NHis.,XVII,34 Par. Sancti Stephani de Padreto
s.XIV: Nom.A,49,nº 399 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
de Pedreto
Nom.B,70,nº 393 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
de Pedreto
1462: NHis.,XIII,242,doc.MDCCCI Padreto
1553: IGL.,265 Marsà y Pedret

PELACALÇ (agreg. de Ventalló). - MOREU,50: pedra de calç

- 1362: NHis.,XVII,31 Ecclesia sancti Saturnini de Monti-
rono...est suffraganea ecclesie de Ulmo...sive Pelacals
1363: ES,XLIV,308 Castrum Palazaliis
s.XIV: Nom.A,44,nº 349 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
Ulmo de Palacals
Nom.B,69,nº 345 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
Ulmo de Palacals
1553: IGL.,265 Palacals

PERALADA. - DCVB,s.v.445 *Etim.*: del llatí *petra lata*, «pedra ampla».
- BALARI,42: La palabra latina *pe-t-ra* que significa *roca* y también
pedra, dio lugar a *pe-ra* en la Marca de España. Se encuentra usada
en la primera acepción al indicarse, que una fortaleza tenía en ella su
asiento, y desde este punto de vista las palabras *pera*, *roca* y *puig*
resultan ser sinónimas

- 844 : VV,XIII,ap.VI Villa Petralata
844 : NHis.,XVII,211 :constituerunt parrochiam et postea
nomen Petralata ibi miserunt, qui antea a paganis
Tolon sive Terra mortua vocaverunt...
872 : VV,XV,239 Villa Petralata
982 : CC,II,243 Petralata
1002: Marca,c.959 Ecclesia Sti. Martini de Petralata
1012: NHis.,XII,11,doc.DLXXIII in pago petralatense
1132: LFM,II,43,doc.529 Peralata
1138: LFM,II,41,doc.526 Petra Lata
1142: Marca,c.1289 Peralata
1204: VAY,169,doc.23 Villa Petralate
1261: NHis.,XVII,211 Par. Sancti Martini de Petralate
1279: RDH,I,81 Ecclesia de Petralata
1280: RDH,I,94 Ecclesia de Peralata
s.XII: BDesc.,cap.CXLVI,544 Peralada

- 1342: VV,XV,225 Gaufridius vicecomes de Ruperbertino et dominus Petralate
 1357: VAY.,210,doc.44 Villa Petrelate
 1362: NHis.,XVII,210 Parrochia Sancti Martini de Petralata
 s.XIV: RMunt.,cap.XXIII,686 Peralada
 s.XIV: Nom.A,50,nº 409 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Petralata
 Nom.B,70,nº 403 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Petralata
 1553: IGL.,256 Vila de Parelada.

POLS (veïnat d'Ordis)

NHis.,XVI,107: (Capilla pública dedicada a Ntra. Sra. en el pueblo de Ordis, obispado de Gerona).

PONT DE MOLINS. DCVB,s.v.,743. *Etim.*: del llatí *ponte*, «pont». *Gran Enc. Catalana*,s.v.,786: La població no tingué autonomia municipal de Llers fins al segle XVIII. El poble s'ha format a l'esquerra de la Muga aigua avall de l'antic nucli de Molins de Dalt.

(V.: *C.Catalans*,II,494-495)

PONTÓS. - DCVB,s.v.,744 *Etim.*: de *Pontons*, amb reducció del grup *ns* a *s*. - GRIERA,84: Pontós deriva de *Ponte* con el sufijo *-one*

- 979 : Cart.,III,171,doc.56 Pontonos
 1017: Marca,c.1003 alodium de Pontons
 1020: NHis.,XV,246,doc.MMCLXXV Villa vocitata Pontonnos
 1209: VV,XIII,159 Castrum de Pontonibus
 1276: FRIus,I,489,doc.328 villa de Pontonibus
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Pontonibus
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Pontonibus
 s.XIII: BDesc.,cap.CLII,553 Pontons
 1305: NHis.,XVII,212 Parrochia Sancti Martini de Pontonibus
 1343: NHis.,XII,426,doc.MCCCXCV castrum de Pontonibus
 1358: PGuri,483 Parrochia del Castel de Pontos
 1359: CODOIN,95 Pontons
 s.XIV: RMunt.,cap.XXIII,687 Pontons

- s.XIV: Nom.A,39,nº 280 Ecclesia parrochialis sancti Martini
de Pontonibus
Nom.B,66,nº 278 Ecclesia parrochialis sancti Martini
de Pontonibus
1449: VAY.,218,doc.48bis Pontos
1553: IGL.,256 Pontós

(V.: *C.Catalans*,II,496-501)

PORT DE LA SELVA, EL.

Gran Enc. Catalana,s.v.,810: la vila, que formà part de la Selva aconseguí ja el 1787 d'emancipar-se'n.

PORTBOU. - DECLLC,s.v.,575: hi ha forts motius per a sospitar que Portbou contingui *-bou = bau(s)* de Bou-Follit («del fullam d'algues») on deu haver influït la vocal de *barca de bou,xarxa de bou*, variant de *Bol* «acció de fer un tomb amb la xarxa parada...». Cal rebutjar com a absurda la idea que Portbou sigui una *spelling-pronuntiation* enloc d'un *Port-bo* mai existent.

Gran Enc. Catalana,s.v.,809: La població, que pertanyia al municipi de Colera no constituí nucli fins al 1878, però ja el 1885 li prengué la capitalitat (Colera se segregà el 1934).

- 1336: NHis.,XII,401,doc.MCCCXL De Portubovis parrochia
Sancti Michaelis de Coleria

PORTLLIGAT (agreg. de Cadaqués).

- 1030: NHis.,XIV,24 Portligad
s.XIV: RMunt.,cap.CXXIX,787 Portlligat

(V.: *C.Catalans*,II,366)

PRIORAT, EL (agreg. de Masarac).

- 1279: RDH,I,81 Pro Prioratu de Holmo
1280: RDH,I,94 a Prioratu de Calmo
s.XIV: Nom.A,21,nº 33 Prioratus sancte Marie de Ulmo
Nom.B,60,nº 33 Prioratus sancte Marie de Ulmo

PUIG BARUTELL, EL (agreg. de Vilanova de la Muga)

1553: IGL.,256 Puig Barutel, perròquia de Parelada

PUJOL, EL (agreg. de Lledó). - DCVB,s.v.,979 *Etim.*: del llatí vulgar *podiolu*, «puig petit»

1531: VAY,232,doc.52 Coll del Pujol

QUEIXÀS (agreg. de Cabanelles). - DCVB,s.v.,826. *Etim.*: probablement del llatí *Cassianos*, derivat del nom propi *Cassius* (Meyer-Lübfe, *Noms lloc Urg.*,12) amb pèrdua de la *n* (fenomen comú en rossellonès). - GRIERA,85: Segurament deriva de *Cassanu*, nombre de origen celta que significa «encina»

1087: Marc,c.1183 Chexans

1098: VAY.,153,doc.8 alodio de Chexanos

1121: NHis.,XV,336,doc.MMCCXXII Parrochia Sancti Martini de Chexanos

1121: VAY.,161,doc.15 Parrochia Sancti Martini de Chexanos

1204: NHis.,X,162 Parroquia Sancti Martini de Chexans

1204: VAY.,170,doc.24 Parroquia Sancti Martini de Chexans

1245: ES,XLIV,272 Par. de Chaxano

1280: ES,XLIV,290 B. de Chexanis

1358: PGuri,438 Parròchia de Caxans

1362: NHis.,XVII,187 Parroquia Sancti Martini de Quexanis

1372: NHis.,XII,522,doc.MDCXXVI Parroquia de Quexanis

s.XIV: Nom.A,38,nº 257 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Chexanis

Nom.B,66,nº 255 Ecclesia parrochialis sancti Martini de Caxanis

1449: VAY.,221,doc.48bis parrochia de Caxanis

1553: IGL.,249 Caxàs

(V.: *C.Catalans*,II,394)

QUERMANÇÓ (agreg. de Vilajuïga). - GRIERA,33: Este nombre de lugar es probablemente un compuesto de *car*, «roca» y *montione*, «monsó». MOREU,97: «quarta mansione»

- 1078: NHis.,XIV,248 Castellum de Chermançó
1085: LFM,II,29 Castro Karmazono
1099: LFM,II,30 Dalmacius Berengarii de Carmenço
1115-
1164: LFM,II,222 Castello Che [r] mençono
1121: LFM,II,215 Castro Carmanzono
1138: LFM,II,40 Castrum de Charmenzo
1154: LFM,II,219 Castro Carmazone
1279: RDH,I,81 pro capella de Carmanso
1280: RDH,I,94 pro capella de Carmessono
s.XIII: BDesc.,cap.CLIII castell de Carmanson
s.XIV: Nom.A,51,nº 425 Capella castri sancti Petri de Gaumenço, in parrochia sancti Felicis de Villaiudaycha
Nom.B,nº 420 Capella castri sancti Petri de Carmenso-
ne in parrochia sancti Felicis de Villaiudayca

RABÓS D'EMPORDÀ.

- 884 : VV,XIII,227 Ecclesia Sancti Juliani de Rabedoso
935 : ES,XLV,313 Rabidosus
1072: Cart.,III,410,doc.138 Ecclesia Rabidonis
1123: VV,XV,ap.XXX Rabidosus
1242: NHis.,XVII,153 Parrochia sancti Juliani de Rabadonis
1279: RDH,I,81 Ecclesia de Rabadonibus
1280: RDH,I,94 Ecclesia de Rebedonibus
1316: ES,XLIV,307 Parochia de Redebonibus
1362: Nhis.,XVII,153 P. Sancti Juliani de Redebonibus
s.XIV: Nom.A,49,nº 406 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Rebedonibus
Nom.B,70,nº 400 Ecclesia parrochialis sancti Iuliani de Robozonibus
1553: IGL.: 265 Rabós

RECS, ELS (Veïnat de L'Escala)

- 1553: IGL.,264 Rech

REQUESENS (agre. de La Jonquera). - DCVB,s.v.,397: *Etim.*: del nom personal germ. *Ricosind*. - AEBISCHER,29: Il s'agit du nom de personne *Ricosind*, Förstemann,col.1269, qui donne entre autres deux exemples, l'un de 813 et l'autre de 1035, tirés de l'Historie générale de Languedoc; on retrouve ce nom en Catalogne également: p.e. *Recosindus*,940 (NA,IV,32), *Recosindus*,957(id.,45), *Recosindo*,diacunus 959(id.,50), *Rechosindus*,1000(id.,184) Meyer-Lübke,I,77 le mentionne sous la forme *Requesindus* dont la première partie ne lui paraît pas absolument claire. - COROMINES,I,244: nombre germánico.

- 844 : VV,XIII,ap.IV Ecclesia et parroquia Ste. Marie de Rechisindo
 858 : CC,II,354 Richusins in pago Petralatensi
 1074: LFM,II,doc.697 Dominicatura de Rechesen
 1102-
 1115: LFM,II,228,doc.713 Castelló de Requesen
 1115-
 1164: LFM,II,230,doc.717 Castello Rechesend
 1125: LFM,II,228,doc.714 Castro de Rechesen
 1169: VV,XIII,ap.XL Rechesens
 1214: ES,XLIV,260 Requesens
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Requeseno
 1280: RDH,I,95 Ecclesia de Requesen
 s.XIV: Nom.A,50,nº 416 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Requesen
 Nom.B,70,nº 411 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Requesens

(V.: C.Catalans,II,421-434)

RIUMORS. - DCVB,s.v.,493: *Eti.*: segons la documentació medieval, cal creure que ve del llatí *rivis mortis*, «rius morts o d'aigües lentes».

- 974 : Marca,c.907 Villa Riubeuri mortui
 1019: VV,XII,314 Par. Sti. Mameti de Rudmorts'
 1031: NHis.,XVII,177 Parrochia Sancti Mameti de Rodemortuos
 1143: VV,XII,319 Ecclesia Sti. Mameti de/Rodemortuos
 1150: NHis.,XVII,177 Par. Sancti Mameti de Rivis mortuis
 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Rivis mortuis
 1280: RDH,I,93 Ecclesia de Rivis mortuis
 1362: NHis.,XVII,177 Par. Sancti Mameti de Rivis mortuis
 s.XIV: Nom.A,46,nº 376 Ecclesia parrochialis Sancti Mameti de Rivis mortuis

Nom.B,69,nº 370 Ecclesia parrochialis Sancti Mameti de Rivis mortuis
1553: IGL.,265 Rimort

ROMANYÀ D'EMPORDÀ (agreg. de Pontós). - DCVB,s.v.,554 *Etim.*: del llatí *Romanianus*, derivat de *Romanus*, «romà». - COROMINES,I,234: nom romà. Per a l'etimologia d'Empordà, V.: Arenys d'Empordà

- 876 : NHis.,XI,129 villa Romaniano
899 : NHis.,XVII,98 Par. Sancti Amaterii in villa quae dicitur Romagnano
899 : CC,II,374 Romagnano in comitatu Bisuldunense. Villa et ecclesia Sancti Amaterii
913 : NHis.,X,234 Romanianus
1017: Marca,c.1003 Villa et ecclesia de Romaniano
s.XI: LFM,II,25,doc.511 in villa de Romaniano
1169: NHis.,XVII,98 Par. Sancti Hemeterii de Romaniano
1279: RDH,I,74 Ecclesia de Romanhano
1280: RDH,I,91 Ecclesia de Romayano
1314: VAY.,189,doc.39 Romaniano
1358: PGuri,438 Parrochia de Romanya
1359: CODOIN,111 Romayan
1362: NHis.,XVII,98 Par. Sancti Hemeterii de Romaniano
s.XIV: Nom.A,39,nº 281 Ecclesia parrochialis sancti Emiterii de Romanyano
Nom.B,66,nº 279 ecclesia parrochialis sancti Emiterii de Romanyano
1553: IGL.,258 Romenyà de Pontós

ROSES. DCVB,s.v.582. *Etim.*: probablement del mateix origen que el nom de l'ila grega de *Rodes*.

- 943 : NHis.,XVI,233 Par. Sancte Marie in Rotas
944 : CC,II,227 Rotas/Rodas in comitatu Petralatense
960 : NHis.,XVI,233 Par. Sancte Marie de Rodas
976 : VV,XIV,239 Cenobium Ste. Marie quod dicitur Rodas
995 : Marca,c.951 Cenobium Ste. Marie quod dicitur Rodas
1035: Marca,c.1062 Cenobium Ste. Marie de Rodas
1079: NHis.,XVI,233 Par. Sancte Marie cenobii Rodis
1245: ES,XLIV,275 Villa de Rodis
1279: RDH,I,81 Monasterium Sancte Marie de Rodis

- s.XIII: BDesc,cap.CXLVI,544 Roses
 1316: ES,XLIV,307 Sancta Maria de Rosis
 1396: NHis.,XVI,573,doc.MDCXIX Monasterium Sancte Marie de Rosis
- s.XIV: RMunt.,cap.XLIV,705 Roses
 s.XIV: Jau.I,cap.CLXXXVI,551 Roses
 s.XIV: Pere,III,cap.V,ap.35,1120 Roses
 s.XIV: Nom.A,19,nº 12 Abbatia monasterii sancte Marie de Rosis
 Nom.B,59,nº 12 Abbatia monasterii sancte Marie Rodarum

SALDET (agreg. de Ventalló). - DCVB,s.v.,685, *Etim.*: del llatí *salicetum*, «salzereda», segons Coromines (Est.Rom.III,227). -GRIERA,91: En Saldet tenemos una regresión interesante. La z de *Salzet* (*Salicetu*), por regresión pasa a d.

- 859 : C,II,352 Salcidum in pago Impuritano, super Fluvium
 859 : CC,II,354 Villare quod dicitur Salcidum
 1225: VV,XIII,308 B. de Salzeto
 1316: ES,XLIV,308 Loco et parrochia de Sauleto
 s.XIV: Nom.A,44,nº 353 Ecclesia parrochialis sancte Eugenie de Salzeto
 Nom.B,69,nº 348 Ecclesia parrochialis sancte Eugenie de Salzeto
 1553: IGL.,266 Saldet

SALINES, LES (agreg. de Maçanet de Cabrenys).

NHis.,XVI,122: (Toma el nombre del monte en que está edificada la capilla, término de Massanet de Cabrenys. Se cree que su fundación data del siglo XV).

SALUT, LA (agreg. de Terrades). - MOREU,93: el topònim evoca una devoció local.

- s.XIV: Nom.A,41,nº 309 Capella seu ecclesia heremitana sancte Marie de Sodone, in parrochia sancte Marie de Terradis.
 Nom.B,67,nº 307 Capella seu ecclesia heremitana sancte Marie de Çodone in parrochia sancte Cecilie de Terradis

SANT BALDIRI (agreg. de Cistella). - DCVB,s.v.,232. *Etim.*: del nom propi llatí *Baudilius*.

948: CC,II,231 Ecclesia Sancti Bauderii in comitatu Petralatensi

SANT CLIMENT SESCEBES

- 844 : NHis.,XVI,313 Locum Sancti Clementis, iuxta rivo
Agueti
882 : VV,XV,239 Villa Sti. Clementis
974 : Marca,c.907 Villa Sti. Clementis
982 : CC,II,243 Sanctus Clemens in comitatu Petralatense
982 : NHis.,XVI,313 Oleastrum Sancti Clementis
1279: RDH,I,81 Ecclesia Sancti Clementis
1362: NHis.,XVI Locum sancti Clementis de Cebolera
s.XIV: Nom.A,50,411 Ecclesia parrochialis sancti Clementis
de Cebolera
Nom.B,70,405 Ecclesia parrochialis de sancto Clemen-
te de Cebolera
1553: IGL.,263 Sanct Climent de les Sebes veynat de Ortoli
1691: NHis.,XVI,313 locum Sancti Clementis de Sebollaria

SANT JAUME DELS SOLERS (agreg. de Vilanant).

NHis.,XVII,111: (vulgo *dels Verdors*. Capilla situada a tres kiló-
metros de la iglesia parroquial de Santa María de Vilanant, a la
que pertecene, y cerca del manso Rodeja, obispado de Gerona)

SANT JOAN SESCLOSES (agreg. de Vilanova de la Muga).

- DCVB,s.v.,753 *Etim.*: pres del nom biblic *Johannes*. - BALA-
RI,109: La paraula *Closas* no procede de *clausum*, participio del
verbo *claudere*, «cerrar» sino de *cros* por el cambio de *r* en *l*.
GRIERA,42: *Cros*, como *Croses*, que significan un agujero, una
curva, posiblemente derivan de *clausu*.

- 866 : CC,II,233 Sanctus Johannes in comitatu Petralatensi
877 : NHis.,XVII,130 Parrochia Sancti Johannis in comitatu
Petralatense
878 : ES,XLV,303 in comitatu Petralatensi cella Sti. Johannis
916 : ES,XLV,305 cella Sti Johannis
934 : NHis.,XVII,10 Parrochia Sancti Johannis Baptiste
1064: Marca,c.1124 Consecratio ecclesie Sti Johannis constructa
in ipsa Crosa vocata Benevivere.
1072: Cart.,III,410,doc.138 Ecclesia Sancti Johannis de ipsa
Crosa
1097: NHis.,XI,364 Cella sancti Iohannis de Crosis
1175: Marca,c.1367 Cella sancti Iohannis de Crosis
1221: NHis.,XII,97,doc.DCCII Monasterium Sancti Johannis
de Crosis

- 1279: RDH,I,81 Ecclesia Sancti Iohannis de Crosis
 1280: RDH,I,94 Ecclesia Sancti Iohannis de Crosis
 1316: ES,XLIV,307 Parrochia Sti. Iohannis de Crosis
 1336: NHis.,XII,399,doc.MCCCXXXVI in parrochia Sancti Iohannis de Crosis
 1362: NHis.,XVII,130 in parrochia Sancti Iohannis de Crosis
 1381: NHis.,XII,539,doc.MDCXLVIII Parrochia de San Juan ses Croses
 s.XIV: Nom.A,48,nº 390 Ecclesia parrochialis sancti Iohannis de Crosis
 Nom.B,70,nº 384 ecclesia parrochialis sancti Iohannis de Crosis
 1553: IGL.,263 Sanct Joan Cescloses

SANT JULIÀ DELS TORTS (agreg. de La Jonquera). - DCVB,s.v.,793
Etim.: pres del llatí *Iulianus*, nom personal.

- 1226: NHis.,XVII,143 Ecclesia Sancti Juliani de Tortis
 1270: Cart.,IV,511,doc.604 Parroquia Sancti Juliani de Tortis
 1280: NHis.,XVII,143 Ecclesia Sancti Juliani de Tortis
 1362: NHis.,XVII,143 Ecclesia Sancti Juliani de Tortis
 s.XIV: Nom.A,50,nº 422 Ecclesia suffraganea sancti Iuliani de Tortibus
 Nom.B,71,nº 417 Ecclesia suffraganea sancti Iuliani de Tortibus

SANT LLORENÇ DE LA MUGA. - DCVB,s.v.,55-56. *Etim.*: del llatí *Laurentiu*, nom propi d'home, i DCVB,s.v.638. *Etim.* de Muga: la identitat de forma del nostre topònim, ha induït alguns erudits a creure que el nom del riu *La Muga* era clarament d'origen basc (Monsalvatge, *Not.Hist.*,X,269; Montoliu, *Noms fluv.*,8); però ja no tenia fe en aquest origen el bascòleg alemany Schuchardt (Cf.RFE,III,194) i les investigacions posteriors han fet veure que *La Muga* és un cas de substitució imaginària de l'article *sa* per *la*: la forma més antiga que tenim documentada del nom de *La Muga* es *Sambuca* (en el segle X); el resultat fonètic normal de *Sambuca* es *Samuga*, i aquesta forma, interpretada com si fos *Sa Muga*, fou mudada en *La Muga* per substitució d'article (Cf.J.Coromines en *Rev.Hisp.*,V,5). - GRIERA,61: En *La Muga* tenemos una evolucion regular de *Sambuca*. El grupo *mb* pasa regularmente a *m*, cambia ' cama, Sabuga » *La Muga*.

- 972 : NHis.,XVII,170 Parrochia Sancti Laurentii de Sambuca
 1155: NHis.,XVII,170 Parrochia Sancti Laurentii de Sambuca
 1159: NHis.,XVII,170 Parrochia Sancti Laurentii de Samuga
 1159: Cart.,IV,187,doc.286 Ecclesia sancti Laurentii de Samuga
 1280: RDH,I,91 Ecclesia sancti Laurentii de Semuga
 1357: VAY.,210,doc.44 Villa sancti Laurentii de Samugua
 1362: NHis.,XVII,170 Parrochia Sancti Laurentii de Sambuca
 s.XIV: Nom.A,37,nº 256 Ecclesia parochialis sancti Laurentii de Samuga
 Nom.B,66,nº 254 Ecclesia parochialis sancti Laurentii de Samuga
 1449: VAY.,221,doc.48bis Sanctus Laurentius de Sambucha
 1553: IGL.,253 Sanct Lorens Çamuga

(V.: C.Catalans,II,513-519)

SANT MARTÍ D'EMPÚRIES. - V.: Empúries

SANT MARTÍ SESSERRES (agreg. de Cabanelles). - DCVB,s.v.,270
Etim.: del cognom llatí *Martinus*: nom de molts de nuclis de població de Catalunya on el Sant d'aquest nom (Sant Martí de Tours, la festa del qual és a 11 de novembre) era de molta devoció popular. - BALARI,47: La palabra *Serra* procede del bajolatín *serrum* y significa la cordillera de montes o peñascos cortados. Un doc. del año 1031 hace mención del término de *Sancti Martini ad ipsa serra* (ACA,perg.R.Berenguer,I,nº 83) que es el lugar de Sant Martí Saserras del partido de Figueras.

- 898 : ES,XLIII,392 Cella Sti. Martini
 899 : CC,II,146 Sanctus Martinus in comitatu B.suldunense
 922 : ES,XLIII,398 Abbatia Sti Martini de Serra
 1020: Marca,c.1028 Cenobium Sti. Martini de Lenis
 1031: NHis.,XV,256,doc.MMCLXXXI in termino de Sancti Martini que dicunt ad ipsa serra
 1116: VV,XIII,126 Parrochia Sti. Martini de Serra
 1204: VAY.,170,doc.24 in parrochia sancti Martini de Serra
 1259: CODOIN,100 Sent Merti Ça Serra
 1279: RDH,I,78 Ecclesia Sancti Martini de Serra
 1280: RDH,I,90 Ecclesia Sancti Martini de Serra
 1358: PGuri,484 Parroquia de Sent Martí sa Serra

- 1365-
 1370: Fog.,341 Parroquia de Sent Martí Ça serra
 1379: NHis.,XII,523,doc.MDCXXVI Parroquia de Sancto Mar-
 tino Çaserra
 s.XIV: Nom.A,37,nº 252 Ecclesia parrochialis sancti Martini
 de Serra
 Nom.B,66,nº 250 Ecclesia parrochialis sancti Martini
 de Serra
 1553: IGL.,249 Sanct Martí Çaserra
 1587: VAY.,243,doc.56 in parrochia Sancti Martini Saserra

(V.: C.Catalans,II,394)

SANT MIQUEL DE FLUVIÀ. - DCVB,s.v.,441. *Etim.*: del llatí bíblic *Michael* (· hebr. *mika'èl*, «qui com Déu?», nom d'un arcàngel) i DCVB,s.v.,935. *Etim.* de Fluvià: segons Montoliu, *Noms fluv.*, 30, d'un mot llatí *fluvianus* derivat de *fluvium*, «riu»; segons Meyer-Lübke, *Noms lloc Urg.*,28,d'un cognom llatí *Flavianus*, derivat de *Flavius*.

- 1011: NHis.,XVII,247 Ecclesiam de Fluviano
 1045: NHis.,XVII,247 Ecclesiam Sancti Michaellem,loco qui
 ad ripam alvei Fluviani
 1045: Marca,c.1088 Ecclesia Sti Michaelis de Fluviano
 1057: LFM,I,520,doc.490 Cenobio Sancti Michaelis de Fluviano
 1066: NHis.,XVII,247 Ecclesia Sancti Michaelis, sita in comitatu
 Impuritanensi secus alveum Fluviani, in locum que vocant
 Vall Garricha
 1131: Marca,c.1273 Cenobium Sti. Michaelis de Fluviano
 1144: NHis.,XI,443 Monasterio sancto Michaeli de Fluviano
 1151: NHis.,XVII,247 Monasterium Sancti Michaelis de Fluviano
 1279: RDH,I,80 Monasterium de Sancti Michaelis de Fluviano
 1280: RDH,I,93 Monasterium de Sancti Michaelis de Fluviano
 1316: ES,XLIV,307 Par. Sti. Michaelis de Fluviano
 s.XIV: Nom.A,19,nº 10 Abbatia monasterii sancti Michaelis de
 Fluviano
 Nom.B,59,nº 10 Abbatia monasterii sancti Michaelis de
 Fluviano
 1553: IGL.,264 Sanct Miquel de Fluvià

SANT MORI. - DCVB,s.v.,577 *Etim.*: Nom propi d'home equivalent a *Maurici*

- 1280: RDH,I,93 Ecclesia Sancto Mauricio
1316: ES,XLIV,309 in loco de Sto. Mauritio
1362: NHis,XVII,237 ecclesia Sancti Mauricii
s.XIV: Nom.A,46,nº 368 Ecclesia parrochialis de sancto
Mauritio
Nom.B,69,nº 364 ecclesia parrochialis de sancto
Mauritio
1553: IGL.,265 Sanct Mori

(V.: *C.Catalans*,II,520-523)

SANT NICOLAU (agreg. d'Ordis). - DCVB,s.v.,752. *Etim.*: pres del llatí ecles. *Nicolaus*.

NHis.,XVII,272: (Iglesia que hasta el siglo XV fue la parroquial de este pueblo, siendo agregada en esta fecha a la nueva parroquia de los Santos Julián y Basilia. Es una iglesia románica, toda de sillería, obra del siglo XI).

SANT ONOFRE (agreg. de Palau-Saverdera). - DCVB,s.v.,6. *etim.*: nom del Sant egipcià del segle IV anomenat *Onophrius* en el martirogi.

NHis.,XVII,273: (Ermita en el término de Palau Sabardera, y en la montaña de San Pedro de Rodas, obispado de Gerona).

SANT PERE PESCADOR. - DCVB,s.v.,462. *Etim.*: nom personal llatí *Petrus*.

- 882 : VV,XV,239 Villa Militiano quem vocant Sti. Petri
982 : CC,II,243 Militiano quem vocant Sancti Petri in comita-
tu Impuritano
1060: Marca,c.1119 Parrochia Sti. Petri Piscatoris
1115-
1164: LFM,II,222,doc.707 Sanctus Petrus Piscator
1279: RDH,I,80 Ecclesia de Sancto Petro Piscatore
1280: RDH,I,93 Ecclesia de Sancto Petro Piscatore
1316: ES,XLIV,307 Par. Sti. Petri Piscatoris
1362: NHis.,XVII,316 Ecclesia Sancti Petri Piscatoris

- s.XIV: Nom.A,44,nº 351 Ecclesia parrochialis de Sancto Petro
Piscatoris
Nom.B,69,nº 347 Ecclesia parrochialis de Sancto Petro
Piscatoris
1553: IGL.,265 Sanct Pere Pescador

SANT QUIRC DE COLERA (agreg. de Rabós d'Empordà). - DCVB,s.v.,67 *etim.*: del llatí *Quiricus*, nom d'un infant martiritzat durant la persecució de Dioclecià. GRIERA,39: En el nombre *Cirici* la C conserva el valor explosivo sordo y velar delante de i. Comparece también en el rosellonés *nuga*, «nuez» y en el *ñoca* de la Plana de Vich. - Per a l'etimologia de Colera, V.: Colera.

- 844 : VV,XIII,227 Monasterium Sti. Cirici
844 : NHis.,XVIII,8 Ecclesia sancti Cirici et sancti Andree
situs in territorio Tolonense...in valle Leocarcari
935 : ES,XLV,313 Ecclesia de S. Quirico de Colaria
981 : CC,II,472 Sanctus Quiricus in Pago Rosolionensi
981 : LFM,II,225,doc.709 alodio Sancti Quirici
1012: NHis.,XII,doc.DLXXIII Monasterium beati Cirici
1057: LFM,I,521 Cenobio Sancti Cirici
1115-
1164: LFM,II,222,doc.707 in honore Sancti Quirici
1123: VV,XV,ap.XXX Monasterium Sti. Cirici in valle de
Colera in pago Petralatensi
1258: NHis.,XVIII,8 Ecclesia Sancti Cirici de Colera
1316: ES,XLIV,306 Monasterium sancti Cirici
1362: NHis.,XVIII,8 Ecclesia Sancti Quirici de Coleria
s.XIV: RMunt.:cap.CXXII,780 Monastir de Sent Quirc
s.XIV: Nom.A,19,nº 13 Abbatia monasterii sancti Chirici de
Colera
Nom.B,59,nº 13 Abbatia monasterii sancti Cirici de
Coleria
1553: IGL.,263 Sanct Quirch de Colera

SANT SALVADOR (agreg. de Vilanant). - DCVB,s.v.,708. *Etim.*: del llatí *Salvatore*

NHis.,XVIII,25: (Capilla distante 3 Kilómetros de la iglesia parroquial de Santa María de Vilanant, a la que pertenece, y cerca del manso Genover, obispado de Gerona)

SANT TOMÀS DE FLUVIÀ (agreg. de Torroella de Fluvià).
- DCVB,s.v.,337. *Etim.*: pres del llatí bíblic *Thomas*, nom d'un apòstol. - Per a l'etimologia de Fluvià, v.: Sant Miquel de Fluvià.

- 1362: ES,XLIV,308 Par. Sti. Thomae
s.XIV: Nom.A,21,nº 35 Prioratus sancti Thomae
Nom.B,60,nº 34 Prioratus sancti Thomae
1553: IGL.,266 Sanct Thomàs de Fluvià

SANTA EUGÈNIA (agreg. d'Avinyonet de Puigventós). -DCVB,s.c.,630
Etim.: del nom propi grec-llatí *Eugenia*, «ben nada».

NHis.,XVIII,109: (capilla que se halla situada a un Kilómetro, al S. de Aviñonet).

SANTA EULÀLIA DE PALAU (agreg. de Palau de Santa Eulàlia).
-DCVB,s.v.,630. *Etim.*: pres del llatí *Eulalia*, nom de diferents santes cristianes dels primers segles i especialment de la que fou martiritzada a Barcelona per Dacià.

- 1149: NHis.,XVIII,118 Ecclesia Sancte Eulalie in locum
vocatum collo Palacii
1281: Nhis.,XII,254,doc.MXIII Parrochia Sancte Eulalie de
Palacio
1362: NHis.,XVIII,118 Ecclesia Sancte Eulalie de Palacio
s.XIV: Nom.A,48,nº 388 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie
de Palatio iuxta castro archidiaconi quod appellatur
Palatium
Nom.B,70,nº 382 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie
de Palatio iuxta castro archidiaconi quod appellatur
Palatium

SANTA LLOGAIA D'ALGUEMA. - DCVB,s.v.,43. *Etim.*: del nom de Santa Leocadia i DCVB.,s.v.,498. *Etim.*: de Algema: és incerta, pre-romana segons Montoliu (*Noms fluv.*6). És possible que sia del cèltic, *Algam*, nom de lloc (ap. Holder *Alt-celt.*III,563).

- 914 : VV,XIII,44 Sta. Leocadia de Algema
1105: NHis.,XVIII,127 Ecclesia Sancte Leocadie
1280: RDH,I,91 Ecclesia Sancte Leocadie de Alguemi

- 1295: FRius,I,528,doc.359 Locus de Sancta Locadia
 1358: PGuri,438 Parroquia d'Algame
 1359: CODOIN,100 Santa Logaya Dalgama; id.111 Senta Logayda Dalgama
 1362: NHis.,XVIII,127 Ecclesia Sancte Leocadie de Algama
 1372: NHis.,XVIII,127 Ecclesia Sancte Leocadie Dalgama
 1379: NHis.,XII,doc.MDCXXVI,524 Parroquia Sancte Leocadie Dalgama
 s.XIV: Nom.A,39,nº 279 Ecclesia parrochialis sancte Leocadie de Algama
 Nom.B,66,nº 277 Ecclesia parrochialis sancte Leocadie de Algama
 1449: VAY.,218,doc.48bis Sancta Logaya
 1553: IGL.,253 Sancta Logaya de Algama

SANTA LLÚCIA (agreg. de La Jonquera). - DCVB,s.v.,68. *Etim.*: del grec. Nom de la dita santa siracusana; la forma *Llúcia* representa l'accentuació llatina *Lucia*.

948: CC,II,231 alodis cum ecclesia Sancti Michaelis juxta castrum Bertini. CC,II,577: (parròquia desapareguda on hi ha la capella de Santa Llúcia). NHis.,XVIII,132: Hasta el siglo XIV fue la parroquia del término de La Junquera, bajo la advocación de San Miguel de Solans, habiendo absorbido la filial a la matriz.

- 1234: NHis.,XVII,264 Ecclesia Sancti Michaelis de Solanis
 1265: NHis.,XVII,264 Ecclesia Sancti Michaelis de Solanis
 1270: NHis.,XVII,264 Ecclesia Sancti Michaelis de Solanis
 1362: NHis.,XVII,264 Ecclesia Sancti Michaelis de Solanis

SAUS

- 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Saus
 1316: ES,XLIV,307 in loco et parochia de Saulibus
 1319: NHis.,XVIII,111 Ecclesia Sancte Eugenie de Saus
 1362: NHis.,XVIII,111 Ecclesia Sancte Eugenie de Saus
 s.XIV: Nom.A,45,nº 367 Ecclesia parrochialis sancte Eugenie de Saus
 Nom.B,69,nº 363 Ecclesia parrochialis sancte Eugenie de Saus.
 1553: IGL.,266 Saus

SELVA DE MAR, LA. - DCVB,s.v.,806-807. *etim.*: del llatí *silva*.

- 974 : CC,II,237 Sanctus Stephanus infra terminos Sancti Petri in comitatu Petralatense
982 : NHis.,XVII,40 Ecclesia Sancti Stephani
1279: RDH,I,81 Ecclesia de Silva
1316: ES,XLIV,306 Parrochia Sti. Stephani de Mata sive Silva
1362: NHis.,XVII,40 Ecclesia Sancti Stephani de Silva
1367: NHis.,XVII,40 Ecclesia Sancti Stephani de Matha
s.XIV: Nom.A,49,nº 395 Ecclesia parrochialis sancti Stephani de Matha de Silva
Nom.B,70,nº 389 Ecclesia parrochialis Sancti Stephani de ça Matha
1553: IGL.,265 Lo Mont de Sant Pere de Rodes ço es Selva

SIURANA D'EMPORDÀ. - DCVB,s.v.,938-939. *Etim.*: Sembla derivat del nom personal llatí *Severus* o del seu gentilici *Severius*. - AEBISCHER,80: Skok,134, mentionne une *Siverana villa in comitatu Empur.* de 982, tirée du RHG,IX,p.649, qui doit être le Ciurana du part. jud. de Figueres, et une *Siurana castrum Hispaniae montanis*, que je n'ose identifier, tirée du RHG,XCII. Il les explique par le nom de personne *Severus* (p.e.CIL,I,nº1422). On ne peut complètement exclure cependant le gentilice *Severius*, qui paraît avoir été beaucoup plus usité que le cognomen pour la formation de noms de lieu (Cf.D'Arbois de Jubainville,317;Skok, 133;kaspers,162). - GRIERA,38: presenta dos hipòtesis: una igual a la de Aebischer y otra la que deriva de un *Silvanu*, con metátesis de LV a VL y de aquí al paso a UR. COROMINES,I,234: nom romà. - Per a l'etimologia d'Empordà, v.: Arenys d'Empordà.

- 882 : VV,XV,239 Villa Fuierana
974 : Marca,c.907 Villa Suufrana
982 : CC,II,243 Siverana/Fuierana in comitatu impuritano
1017: Marca,c.1000 Ciurana
1174: LFM,I,253,doc.240 Siurana
1231: NHis.,XVIII,97 Ecclesia Sancte Columbe de Siurana
1231: NHis.,XII,118,doc.DCCXXXIX castrum de Siurana
1279: RDH,I,80 Ecclesia de Siurana
1280: RDH,I,93 Ecclesia de Siurana
1362: NHis.,XVIII,97 Ecclesia Sancte Columbe de Siurana
s.XIV: Nom.A,46,nº 378 Ecclesia parrochialis sancte Columbe de Siurana
Nom.B,69,nº 372 Ecclesie parrochialis sancte Columbe de Ciurana

- 1553: IGL.,163 Ciurana
1587: VAY.,241,doc.55 castrum de Siurana

V.: C.Catalans,II,524-525).

SOLERS, ELS (agreg. de Sant Climent Sescebes). - DCVB,s.v.,994.
Etim.: del llatí *solarium*, derivat de *solum*, «sol».

- 1279: RDH,I,77 pro ecclesia de Solerio
s.XIV: Nom.A,51,nº 433 Capella sancte Fideis de Solerio, in
parrochia sancti Clementis de Saboleria
Nom.B,71,nº 428 Capella sancte Fideis de Solerio, in
parrochia sancti Clementis de Saboleria

SUBIRATS (agreg. de Terrades). - DCVB,s.v.,48. *Etim.*: del llatí
superiatus, «situats més amunt».

- 1002: CC,II,152 Supiratos

TÀPIES. (agreg. de Maçanet de Cabrenys). - DCVB,s.v.,147. *Etim.*:
d'un mot pre-romà hispànic *tapia*, «tros de paret». - BALARI,240:
Se da el nombre de tapia al trecho de pared de determinada
medida que se hace de tierra pisada en una horma y se seca al
aire, y se llama asimismo la pared formada de tapias. Una aldea
del ayuntamiento de Massanet de Cabrenys, correspondiente al
partido de Figueras, lleva el nombre de Tapis o Tapias.

- 954 : NHs.,XI,181 in villa que vocant Tapias
1295: FRius,I,528,doc locus de Taperiis
1362: Llvet,18 Parrochia Sti Bricii de Tapiis
s.XIV: Nom.A,32,nº 188 Ecclesia parrochialis sancti Bricii de
Tapias
Nom.B,64,nº 186 Ecclesia parrochialis sancti Bricii de
Tapiis

TARAVAUS. - COROMINES,I,244: nom. germànic.

- 1078: LFM,I,70,doc.54 castrum Taravalli
1128: VV,XIII,279 Par. Sti. Martini de Trebais
1280: RDH,I,91 Ecclesia de Taravaus

- 1295: FRius,I,528,doc.359 locus de Taravanis
 1358: PGuri,438 Parroquia de Taravaus
 1359: CODOIN,111 Taravaus
 1365-
 1370: IGL.,348 Parroquia de Taravaus
 1372: NHis.,XII,524,doc.MDCXXVI Parroquia de Taravaus
 s.XIV: Nom.A,38,nº 268 Ecclesia parrochialis sancti Martini
 de Taravaus
 Nom.B,66,nº 266 Ecclesia parrochialis sancti Martini
 de Taravaus
 1553: IGL.,260 Sanct Marti de Taravaus
 1587: VAY.,245,doc.56 Taravaus

TERRADES. - DCVB.,s.v.,254. *Etim.*: de *terrat*, per feminització amb
 vàlua augmentativa.

- 1027: Marca,c.1041 Terrades
 1154: LFM,II,220,doc.705 Dalmacius de Terrades
 1115: NHis.,XVIII,95 Ecclesia Sancte Cecilie de Terradis
 1239: VAY.,177,doc.31 in parrochia sancte Cecilie de
 Terradis
 1276: ES,XLIV,297 B. de Terradis
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Terradis
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Terradis
 1315: NHis.,XVIII,95 Ecclesia Sancte Cecilie de Terradis
 1335: ES,XLIV,262 B. de Terradis
 1362: NHis.,XVIII,95 Ecclesia Sancti Cecilie de Terradis
 s.XIV: Nom.A,38,nº 267 Ecclesia parrochialis sancte Cecilie
 de Terradis
 Nom.B,66,nº 265 Ecclesia parrochialis sancte Cecilie
 de Terradis
 1553: IGL.,260 Terrades

(V.: *C.Catalans*,II,526-534).

TONYÀ (agreg. de Garrigàs). - DCVB,s.v.,346 *Etim.*: potser del llatí
Antonianum, derivat gentilici del nom personal *Antonius*.
 -AEBISCHER,137: Il faut sans doute rapprocher ce nom de lieu
 des *Togny-aux-Boeufs* (Marne), *Toigné* (Sarthe), *Thointaco* en
 1153 que mentionne Skok,p.175,et qu'il explique par les
 gentilices *Tonius* (Schulze,374^a,445), *Tonius* ou même *Tunnius*
 (Shulze,374,426). Le second de ces noms rendrait parfaitement
 compte de la forme de 1017, à moins que le *nn* ne soit qu'une

graphie pour la nasale palatale ñ. - COROMINES,I,234: nom romà.

- 993 : Cart.,III,249,doc.63 Tuinano
- 1017: Marca,c.1000 Tonnano
- 1281: Nhis.,XII,254,doc.MXIII Tonianum
- 1316: ES,XLIV,307 Locus de Tonyano
- 1553: IGL.,263 Tonyà

(V.: C.Catalans,II,416-417)

TORROELLA DE FLUVIÀ. - DCVB,s.v.,283. *Etim.*: del llatí *Turricella*, «torreta». Es veu que els nuclis de població anomenats Torroella començaren essent una simple torreta (de vigilància o de defensa) al voltant de la qual s'anà formant el caseriu. -COROMINES, *Est.Rom.*III,216. - Per a l'etimologia de Fluvià, v.: Sant Miquel de Fluvià.

- 959 : Sant Miquel de Fluvià
- 959 : SR.,doc.VII Torrecella
- 974 : Marca,c.907 Turricella
- 1035: Cart.,III,324,doc.92 Torrella
- 1085: LFM,II,213,doc.698 Torredella
- 1094: LFM,II,206,doc.694 Torredella
- 1121: LFM,II,216,doc.700 Turredella
- 1279: RDH,I,79 Ecclesia de Turricella de Fluviano
- 1280: RDH,I,93 Ecclesia de Turricella de Fluviano
- 1316: ES,XLIV,907 in loco et par. de Turricella de Fluviano
- s.XIV: Nom.A,44,nº 354 Ecclesia parochialis sancti Cipriani de Turricella de Fluviano
- Nom.B,69,n.º 350 Ecclesia parochialis sancti Cipriani Turricelle de Fluviano

- 1553: IGL.,267 Torroella de Fluvià

TORROELLES, LES (agreg. de Palau-Saverdera). - DCVB,s.v.,383. *Etim.*: del llatí *Turricella*, «torreta». - GRIERA,105: Torroelles es un distintivo de torre.

- 882 : VV,XV,239 Turricella in valle Rodes...in comitatu Petralatensi
- 953 : CC,II,233 Torrizella in comitatu Petralatense

ULLASTRE (agreg. de Sant Climent Sescebes). - DCVB,s.v.,606. *Etim.*: del llatí *oleastrum*, «olivera borda».

- 882 : vV,XV,239 Oleastrum
- 974 : Marca,c.907 Oleastrum in comitatu Petralatense
- 982 : CC,I,243 Oleastrum in comitatu Petralatense

VAJOL, LA. - DCVB,s.v.,219. *Etim.*: desconeguda. En un doc. de l'any 1362, el nom d'aquest poble és escrit Savayolo, forma llatinitzada, que indica un canvi d'article (*sa* per *la*), però no aclareix l'origen del nom. - BALARI,140: LLavallol és un diminutiu de *llavanera*. - NHis.,X,284: Diminutivo de *Llavanera*, la que deriva del bajo latín *llav-an-eres*, y se encuentra generalmente usada como vocablo topográfico para significar *cascadas* en arroyos y torrentes. Se formó de la radical *lab* del verbo latino *labor*, «caer». - GRIERA,56: Tenemos en este nombre la presencia de *ipsa*, que ha sido sustituido por *la* (La Bajol). Además, este nombre aparece con *v* (seguramente deriva de *valle*), y en tercer lugar la *ll* pasa a *y* por disimilación.

- 1017: NHis.,X,190 Lavaiol
- 1226: NHis.,XVII,200 Parrochia Sancti Martini de Savayolo
- 1280: NHis.,XVII,200 Parrochia Sancti Martini de Savayolo
- 1280: RDH,I,95 Capella sancti Martini de Savayl
- 1362: NHis.,XVI,129 Parroquia Sancti Martini de Savayollo
- 1365-1370: Fog.,347 Parroquia de Savayols
- s.XIV: Nom.A,51,nº 423 Ecclesia suffraganea sancti Martini de Savayol
- Nom.B,71,nº 418 Ecclesia suffraganea sancti Martini de Çavayol

VALL, LA (agreg. de Campmany). - DCVB,s.v.,656. *Etim.*: del llatí *valle*. Nom de nombroses partides de terra de la Catalunya oriental i occidental. - BALARI,112: Esta palabra, que deriva de *vallis*, es también como en latín del género femenino, y por ésto en catalán se dice *la vall*, pero en castellano es nombre masculino, *el valle*. Los valles son naturalmente muy numerosos en Cataluña por ser país muy montañoso.

- 1115-1164: LFM,II,222,doc.,707 a Valle

VALL DE SANTA CREU, LA (agreg. de Port de la Selva).

- 974 : NHis.,XVIII,104 Ecclesia Sancte Crucis
982 : CC,II,242 Sancte Crux in comitatu Petralatense
1113: NHis.,XVIII,104 Ecclesia Sancte Crucis
1279: RDH,I,81 Ecclesia Sancte Crucis
1316: NHis.,XVIII,104 Parrochia Ste. Crucis
1362: Lvert.,125 Par. Ste. Crucis Rodarum
s.XIV: Nom.A,49,nº 396 ecclesia parrochialis sancte Crucis
de Rodis
Nom.B,70,nº 390 Ecclesia parrochialis sancte Crucis
de Rodis
1553: IGL.,265 La Vall

VALLETA, LA (agreg. de Llançà). - DCVB,s.v.,660. *Etim.*: derivat diminutiu de *Vall*.

- 877 : NHis.,XVIII,53 Cella Sancti Silvestri in valle quae
dicitur Fontanetus, in comitatu Petralatense
1316: ES,XLIV,306 Locus de Sancto Silvestro
1362: Lvert,126 Sant Silvestre o Valleta
s.XIV: Nom.A,49,nº 402 Ecclesia parrochialis de sancto
Silvestro
Nom.B,70,nº 396 Ecclesia parrochialis de sancto
Silvestro
1553: IGL.,266 Sanct Silvestre

VALLGUARNERA (agreg. de Vilanova de la Muga). - DCVB,s.v.,660.
Etim.: grafia aglutinada i contracció de *Vall Guarnera*, o sia «vall
d'en Guarnier». - AEBISCHER,12: Ce nom Guarnera est un
féminin -s'accordant avec valle- du nom de personne Warinha-
ri,F 1544. - GRIERA,108: deriva del nombre personal *Guarnieriu*.
-COROMINES,I,244: nom germànic.

- 1128: VV,XIII,279 Valle Guarnera
1128: LFM,II,35,doc.523 B. de Valle Guarnera
1319: NHis.,XVII,111 Ecclesia sancti Jacobus de Vallegor-
naria
s.XIV: RMunt.,cap.CXXIII,781 Vallgornera
1553: IGL.,262 Valgornera, perròquia de Perelada

VALVERALLA (agreg. de Ventalló).

- 959 : SR.,doc.VII, Valvaralia
1279: RDH,I,80 Ecclesia de Valveraya
1362: Lvert,95 Par. Sti. Vincencii de Valveralia
s.XIV: Nom.A,45,nº 355 Ecclesia parrochialis sancti Vincentii
de Valveraya
Nom.B,69,nº 351 Ecclesia parrochialis sancti Vincentii
de Valveraya
1553: IGL.,267 Volveralla

VENTALLÓ. - DCVB,s.v.,714. *etim.*: probablement derivat de *vent*.

- 1017: Marca,c.1000 Locus de Ventajone
1070: LFM,II,310,doc.823 Ventegon
1115-
1164: LFM,II,222,doc.707 Ventagoni
1316: ES,XLIV,308 Locus de Ventileone
1317: NHis.,XVII,266 Ecclesia Sancti Michaelis de Ventilione
s.XIV: Nom.A,51,nº 426 Capella sancti Michaelis de Ventayone,
in parrochia sancti Vincentii de Valveraya
Nom.B,71,nº 421 Capella sancti Michaelis de Ventayone,
in parrochia sancti Vincentii de Valveraya

VILABERTRAN. DCVB,s.v.,804. *Etim.*: de *villa Bertrandi*, «vila d'en Bertran» (nom personal germànic). - AEBISCHER,13: Nous sommes en présence du nom Bertrand,F.294, de la racine *Berhta*; ce nom a été usité en Catalogne: p.e. *Beterando*,965 (NH,IV,56), *Bertrandus*,1031 (NA,IV,272). Meyer-Lübke,I,20, remarque que les noms en *Berth-* semblent manquer complètement aux Goths, et que les quelques exemples qu'on en trouve peuvent être des infiltrations franques postérieures: notre nom de lieu risque fort de n'être que d'origine relativement récente. - COROMINES,I,244: nom germànic.

- 1058: ES,XLV,275 Sta. Maria de Villabertrandi
1069: NHis.,XVI,246 Parrochia Sancte Marie de Villabertrandi
1089: VAY.,146,doc.1 Ecclesia sancte Marie Villabertrandi
1092: NHis.,XVI,246 Parrochia Sancte Marie in villa Bertrandi

- 1100: NHis.,XVI,246 Parrochia Sancte Mariae in loco villae Bertrandi
 1108: VAY.,154,doc.9 Ecclesia ville Bertrandi
 1116: NHis.,XVI,246 Parrochia Sancte Marie de Villabertrandi
 1130: LFM,I,530,doc.493 Villa Bertrandi
 1279: RDH,I,81 Monasterium de Villabertrando
 1280: ES,XLV,258 Vilabertran
 1316: ES,XLIV,307 Monasterium de Villabertrando
 1359: CODOIN,109 Vilabertran
 1362: Lvert,28 Parrochia Sancte Marie de Villabertrando
 s.XIV: RMunt.,cap.CXXV,783 Vilabertran
 s.XIV: Per.III,cap.III Vilabertran
 s.XIV: Nom.A,19,nº 9 Abbatia monasterii sancte Marie de Villabertran
 Nom.B,59,nº 9 Abbatia monasterii sancte Marie Villebertrandi
 1553: IGL.,261 Vila Bertran

(V.: C.Catalans,II,535-539)

VILACOLUM DE DALT (agreg. de Torroella de Fluvià). - DCVB,s.v.,804. *Etim.*: del llatí *villa Columbi*, «Vila d'En Colom». - AEBISCHER,13: Le nom *Columbus*, qui se trouve ici, a été souvent employé comme nom de personne; Meyer-Lübke,II,43, remarque toutefois que le féminin *Columba* est beaucoup plus commun que le masculin.

- 959 : SR.,doc.VII Villacolombi
 974 : Marca,c.907 Villa Columbi
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Villa Colum
 1116: NHis.,XVII,43 Ecclesia Sancti Stephani de Villacolumbo
 1196: NHis.,XII,52,doc.MCXXXI in villa Colum
 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Villa Colombo
 1280: RDH,I,93 Ecclesia de Villa Colombo
 1316: ES,XLIV,308 in loco et par. de Villa Colombo
 1362: NHis.,XVII,43 Ecclesia sancti Stephani de Villacolumbo
 s.XIV: Nom.A,46,nº 373 Ecclesia parochialis sancti Stephani de Villacolumbo
 Nom.B,69,nº 308 Ecclesia parochialis sancti Stephani de Villacolumbo
 1553: IGL.,266 Vila Colom

VILADAMAT. - DCVB,s.v.,804 *Etim.*: compost de vila d'Amat (nom propi personal).

- 959 : SR.,doc.VII Villademadi
- 1060: Cart.,III,407,doc.121 Villam Amati
- 1316: ES,XLIV,307 villa de Matho
- 1553: IGL.,266 Viladamat

VILADEMIREs (agreg. de Cabanelles). - DCVB,s.v.,805. *Etim.*: incerta. Podria ser compost de *villa* i el nom personal *Damirus*. També pot venir de *villa de Mires* (nom personal, femení de Mir). - AEBISCHER,14: Il s'agit évidemment du nom *Damirus*, que Meyer-Lübke mentionne I,69. Il ne parle plus longuement à la page 21: il mentionne que V.Grienberger fait remonter ce nom –ou plutôt sa forme féminine figurant dans une inscription vandale –à un *Dagamira*. Meyer-Lübke se demande si on peut penser à un *Danimirus*. Ne pourrait –il pas être question aussi d'une formation en *mir* sur la racine *dam*, Förstemann,col.400?. - GRIERA,110 este nombre es un distintivo de Vilademir.

- 1017: Marca,c.999 Villa de Ammires
- 1017: Marca,c.1017 Parrochia Sancti Mathei de Villa Damires
- 1121: NHis.,XVII,235 Ecclesia Sancti Mathei de Villa Damires
- 1121: VAY.,161,doc.15 Parrochia Sancti Martini de Villadami-
mires
- 1198: NHis.,XVII,235 Ecclesia Sancti Mathei de Villa de Mires
- 1358: PGuri,438 Parrochia de Vila de Mires
- 1379: NHis.,XII,523,doc.MDCXXVI Parroquia de Vilademires
- s.XIV: Nom.A,37,nº 251 Ecclesia parrochialis sancti Mathei
de Vilademiris
- Nom.B,66,nº 249 Ecclesia parrochialis sancti Mathei
de Vilademiriis
- 1553: IGL.,261 Vila de Mires

VILAFANT. - DCVB,s.v.,805. *Etim.*: del llatí *villa Fedanti*. - AEBISCHER,15: De-Vit, *Onomasticon*,t.3,p.65 cite le cognomen *Fidentius*. Plusieurs évêques ont porté ce nom, entre autres trois qui habitèrent l'Afrique du nord. Stadler,II,p.205 a quatre saints de ce nom, Italiens et Africains. Le nom a été employé en Catalogne:

en 1010 vivait un architecte du nom de *Fedantius* (NH,IV,218).

- 1017: Marca,c.999 Villa Fedanti
1020: Marca,c.1027 Villa Fedancii
1021: LFM,II,8,doc.497 Villa Fedancio
1151: NHis.,XV,370,doc.MMCCXL in honore de Villafedanth
1173: ES,XLIII,424 Villafedant
1182: Cart.,IV,243,doc.321 Villafedant
1238: NHis.,XII,132,doc.DCCLXXII castrum de Villafant
1279: RDH,I,78 ecclesia de Villafedanco
1280: RDH,I,91 ecclesia de Villafedanco
1295: FRius,I,528,doc.359 Villa Fedante
1358: PGuri,438 Parroquia de Sent Sabrian de Villafant
1359: CODOIN,96 Vilafant
1365-
1370: Fog.,342 Parròquia de Vilafant
1372: NHis.,XII,524,doc.MDCXXVI Parroquia de Villafedante
s.XIV: Nom.A,39,nº 272 Ecclesia parrochialis sancti Cipriani
de Villafant
Nom.B,66,nº 270 Ecclesia parrochialis sancti Cipriani
de Villafassant
1553: IGL.,261 Vilafant
1587: VAY.,243,doc.56 Parrochia de Vilafedanto

VILAJOAN (agreg. de Garrigàs). - DCVB,s.v.,806. *Etim.*: del llatí *villa Johannis*, «vila d'En Joan». - AEBISCHER,16: Nous trouvons ici, évidemment, le nom *Johannes*, dont voici un exemple ancien sous la forme vulgaire: Joan 1045 (NH,V,21).

- 1119: NHis.,XV,332,doc.MMCCXX alodium de Villa Johannis
1279: RDH,I,81 Ecclesia de Villa Johannis
1316: ES,XLIV,309 Locus et Par. de Villa Johanne
s.XIV: Nom.A,48,nº 386 Ecclesia parrochialis de Villa Iohanne
Nom.B,70,nº 380 Ecclesia parrochialis de Villaiochanne
1553: IGL.,266 Vila Joan

(V.: C.Catalans.,II,417-418)

VILAJUÏGA. - DCVB,s.v.,806. *Etim.*: del llatí *villa judaica*, «vila jueva».

- 982 : CC,II,243 Villa Judaica in comitatu Petralense
1080: VV,XV,243 Ecclesia Sti. Felicis de villa Judaica

- 1127: Ecclesia Sancti Felicis de Villa Judaica
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Villajudayca
 1316: ES,XLIV,308 Ecclesia Sti. Felicis de villa Judaica
 1362: NHis.,XVII,71 Ecclesia Sancti Felicis de Villajudaica
 s.XIV: Nom.A,49,nº 398 Ecclesia parrochialis sancti Felicis
 de Villaiudaycha
 Nom.B,70,nº 392 Ecclesia parrochialis sancti Felicis
 de Villaiudayca
 1553: IGL.,266 Vilajuyga

VILAMACOLUM. - DCVB,s.v.,807. *Etim.*: és dubtós si ve de *villa Mucuruna* (nom personal germànic) o de *villa Mucronia* (nom llatí). Ens inclinam a admetre com a més probable la primera procedència. - AEBISCHER,16: La serie de formes anciennes que voilà permettent heureusement de savoir quel est le nom de personne qui se cache dans ce nom de lieu si singulier. - Förstemann, sous la racine *Muc*, donne un nom de personne Mucuruna, nom de femme du Ve siècle, qui a été celui de la fille du roi burgonde Chilpéric. Ce serait peut-être à ce nom qu'il faudrait ramener le nom *Crona,Chronna*. Mais il se peut aussi que nous soyons en présence d'un nom latin *Mucronia,Corpus Inscrip.Rhenan.*,129. De-vit, *Onomasticon*,vol.IV,p.575 signale les noms de personne *Mucro*, cognomen romain provenant du nom commun; *Mucronia*, fém., «gens» romaine (ce nom peut-être également un cognomen). *Mucronianus* enfin, cognomen romain, formé probablement sur le précédent.

- 915 : SR,doc.,II Villamocoron
 974 : Marca,c.907 Villa Mucroni
 982 : VV,XV,239 Villa Mocrono
 982 : CC,II,243 Villa Mocronu in comitatu Impuritano
 1017: Marca,c.1000 Villa Mocoronu
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Villa Mucrum
 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Villa Mucrono
 1280: RDH,I,92 Ecclesia de Villa Mucorone
 s.XIV: Nom.A,46,nº 375 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Villamacoriono
 Nom.B,69,nº 368 Ecclesia parrochialis sancte Marie de
 Villamacoremo
 1553: IGL.,267 Vila Macòlum

VILLAMALLA. - DCVB,s.v.,807. *Etim.*: probablement compost de vila i del nom personal germànic *Mannila*, que ha donat en català el cognom *Malla*. - AEBISCHER,17: Il est difficile d'établir clairement à quel nom de personne nous avons affaire ici. Peut-être s'agit-il de *Mannila*, Förstemann 1090, que Meyer-Lübke a trouvé en Espagne (I,92).

- 982 : Marca,c.928 Villa Dalinala
- 982 : VV,XV,239 Villa Dalmala
- 982 : CC,II,243 Dalmala in comitatu Impuritano
- 1108: VAY.,154,doc.9 Parrochia sancti Vincentii de Villamala
- 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Villamala
- 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Villamala
- 1320: NHis.,XVIII,77 Ecclesia Sancti Vincencii de Villamala
- 1362: NHis.,XVIII,77 Ecclesia Sancti Vincentii de Villaumalia
- s.XIV: Nom.A,48,nº 383 Ecclesia parochialis sancti Vincentii de Villahumals
- Nom.B,69,nº 377 Ecclesia parochialis sancti Vicentii de Villahumala
- 1553: IGL.,266 Vila Malla

VILAMANISCLE. - DCVB,s.v.,807. *etim.*: del llatí *villa Ermeniscli* (nom personal germànic)

- 1316: NHis.,XIV,26 Locus de Villamaniscle
- 1362: Llvrt,129 Territorium de Villamaniscle
- 1553: IGL.,267 Vila Maniscla
- 1740: NHis.,XVII,87 Ecclesia Sancti Egidii de Villamaniscle

VILAMORELL (agreg. de Borrassà). - DCVB,s.v.,808. *Etim.*: del llatí *villa Maurelli* (Morell, cognom). - AEBISCHER,18: Ce nom de personne est certainement *Maurellus*, dont Longnon,257 cite la variante *Morellus* à côté de *Marellus*. Meyer-Lübke II,49 a trouvé *Maurellus* dans la péninsule hispanique, et note qu'il est naturel que les noms *Maurus*,*Maurellus*,*Mauritus* aient en une vitalité toute particulière dans ce contrées.

- 982 : VV,XV,239 Villamorelli
- 982 : CC,II,243 Villa Morelli in comitatu Bisuldunense
- 1108: VAY 154 doc 9 in loco nuncupato Villamurel
- 1144: NHis.,XI,442 Villa Morelli

VILANANT. - DCVB,s.v.,808. *Etim.*: del llatí *villa Abundanti* (genitiu de *Abundantius*, nom personal). Les grafies del topònim que apareixen en els documents medievals ens donen l'evolució fonètica des de *villa Abundanti*, passant per *villa Aonant* fins a *Vilanant*. - AEBISCHER,18: nous sommes évidemment en présence du nom de personne *Abundantius*, que Meyer-Lübke cite à côté du féminin *Abundantia* pour la péninsule ibérique,II,p.39. Il donne une citation de Schwabe, d'après lequel on connaît deux personnages d'Afrique ayant porté ce nom: un évêque d'Hadrumète et un prêtre nommé par Saint Augustin.

- 966 : NHis.,X,262 Villa Avondant
- 966 : Marca,c.886 Villa Abundant
- 978 : VV,XV,258 Villa Abundanti
- 1017: NHis.,X,262 Villa Abundanti
- 1018: NHis.,X,262 Villa Bundanti iuxta domum Sancte Marie
- 1092: NHis.,X,262 Parrochia Sancte Marie de Villahonanto
- 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Villa Habundanti
- 1295: FRius,I,528,doc.359 Villa Hunanti
- 1358: PGuri,438 Parroquia de Vilahanant
- 1359: CODOIN,96 Vilaonant
- 1365-
- 1370: Fog,342 Parroquia de Vilahonant
- s.XIV: Nom.A,38,nº 266 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Villahabundanti
- Nom.B,66,nº 264 Ecclesia parrochialis sancte Marie de Villahabundanti
- 1553: IGL.,261 Vilanant
- 1587: VAY.,243,doc.56 Parrochia de Vilananto

VILANOVA DE LA MUGA. - DCVB,s.v.,808. *Etim.*: Forma aglutinada dels mots *vila nova*, que era el nom que en l'edat mitjana es donava als arravals o suburbis que es construïen fora dels murs per ampliar l'àmbit d'una població (*Geogr. Barc.*303 i 524). - Per a l'etimologia de Muga, V., Sant Llorenç de la Muga.

- 844 : NHis.,XVIII,121 Ecclesia sancte Eulalie in Novis
- 982 : Marca,c.1062,1119,1183 Vilanova
- 982 : ES,XLIV,260,262,277,290,307 Vilanova
- 982 : VV,XII,313;XIII,307,318;XV,239 Vilanova in comitatu Petralatensi
- 982 : CC,II,243 Villanova in comitatu Petralatense

- 1019: NHis.,XVIII,121 Ecclesia sancte Eulalie de Villanova
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Villa Nova
 1127: NHis.,XVIII,121 Ecclesia sancte Eulalie de Novis
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Villanova
 s.XIII: BDesc.,c.CLXVII,579 Vilanova
 s.XIV: RMunt.,c.CXXXVIII,798 Vilanova
 s.XIV: Nom.A,49,nº 401 Ecclesia parrochialis sancte Eulalie
 de Villanova
 1553: IGL.,266 Vilanova de la Muga

VILARIG (agreg. de Cistella). - DCVB,s.v.,810. *Etim.*: incerta. En un document de l'any 978 apareix aquest topònim escrit *villa Redi*; Aebischer, *Top.*,18,es demana si caldrà considerar aquest *Redi* com a procedent de *Rado*, que seria un nom germànic de l'arrel *Radi*.

- 978 : NHis.,X,263 Villa Redi
 978 : VV,XV,258 Vila Redi
 1151: NHis.,XV,371,doc.MMCCXL in parroquia de Villarig
 1179: LFM,II,338,doc.861 Villa Driz
 1194: Cart.,IV,246,doc.335 Vilarico
 1279: RDH,I,78 Ecclesia de Vilarico
 1280: RDH,I,91 Ecclesia de Vilarico
 1295: FRius,I,528,doc.359 locus de Villarico
 1317: NHis.,XVII,230 Ecclesia Sancti Martini de Vilaricho
 1348: VV,XV,214 R. de Vilaricho
 1359: CODOIN,95 Castell e terme de Vilarig
 1362: NHis.,XVII,230 Ecclesia Sancti Martini de Vilaricho
 s.XIV: Nom.A,38,nº 265 Ecclesia parrochialis sancti Martini
 de Vilarico
 Nom.B,66,nº 263 Ecclesia parrochialis sancti Martini
 de Vilaricho
 1553: IGL.,262 Vila Rix

(V.: C.Catalans,II,394-398)

VILARNADAL (agreg. de Masarac). - DCVB,s.v.,810. *Etim.*: del llatí *villare Natalis*, «vilar d'En Nadal». - AEBISCHER,20: Ce nom de lieu contient le nom *Natalis*, qui semble avoir été fort employé en

France au moins: Longnon,256 cite deux exemples de *Natalis* et un de chacune des formes suivantes: *Notalis,Nadalus,Nodelus*, ainsi que les formes dérivées *Nadala,Natalia,Nodalìa,Natalifius,Nadalifius,Nadalina,Nadalinus,Nadalius*. Le nom vient évidemment de la fête de Noël.

- 1362: Llvert,28 Parrochia Sancti Petri de Villarnatallo
1553: IGL.,262 Vilar Nadall

VILA-ROBAU (agreg. de Ventalló). - DCVB,s.v.,810. *Etim.*: del llatí *villa Hrotbaldi* (nom personal germànic). - COROMINES,I,244 (nom germànic).

- 982 : NHis.,XVII,93 Alodium de Palaciolo, cum ecclesia Sancti Genesii de Villarrobau
1316: ES,XLIV,307 Locus de Villa Robau
1362: NHis.,XVII,93 Ecclesia Sancti Genesi de Palaciolo de Villarrobau
1553: IGL.,267 Vila Robau

VILARS, ELS (agreg. d'Espolla). - DCVB,s.v.,810. *Etim.*: Nom de diversos llogarets dels municipis d'Espolla, Calonge, Montagut, Maçanet de C., Madremanya, etc. - BALARI,247: De *villare* procede la palabra catalana *vilar* o dependència de la *vila*. El *vilar* contenia també que a par de la *vila* alguna vez constituïeron con el tiempo núcleos de població dando origen a las aldeas.

VILARS, ELS (agreg. de Maçanet de Cabrenys). - *Etim.*: Id.Id. anterior.

- 954 : NHis.,XI,181 in honore Sancti Petri de Vilar
1362: Llvert,26 Parrochia Sti. Ptri de Villario de Olibano
1379: NHis.,XII,524,doc.MDCXXIV Parroquia de sancto Petro dez Vilar
s.XIV: Nom. A,32,nº 193 Ecclesia parrochialis sancti Petri de Villario
Nom.B,64,nº 191 Ecclesia parrochialis sancti Petri de Vilaro

VILARTOLÍ (agreg. de Sant Climent Sesebes). - DCVB,s.v.,810.
Etim.: del llatí medieval *villare Theudolini* (nom personal germànic).-AEBISCHER,20: Förstemann,col.1414, à la racine *Theuda*, donne le nom *Teudolin*, assez commun, semble-t-il, ainsi que le féminin *Teudolina*. Longnon également, p.365, donne de nombreux composés de *Theod-*, mais notre nom n'y figure pas, non plus que chez Meyer-Lübke,II,49 et 97. - COROMINES,I,244: nom germànic

- 822 : Marca,ap.130 Villare Tudelini
- 882 : VV,XV,239 Villare Tudelini
- 982 : CC,II,243 Villare Tudelini in comitatu Petralatense

VILA-SACRA. - DCVB,s.v.,810. *Etim.*: del llatí medieval *villa Saccari* (nom personal obscur). - GRIERA,114: Possiblement este nombre deriva de *villa Eleazari*. - COROMINES,I,244: nom germànic.

- 974 : Marca,c.907 Villa Saccari
- 982 : VV,XV,239 Villa Sacari
- 982 : CC,II,243 Villa Saccari in comitatu Petralatense
- 1017: Marca,c.1003 Villa Sacar
- 1035: Marca,c.1062 Villa Sacari
- 1060: Marca,c.1119: Villa Sacar
- 1115-
- 1164: LFM,II,222,doc.707 Villa Sacher
- 1169: VV,XIII,ap.XL Villa Sacra
- 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Villa sacre
- 1280: RDH,I,93 ecclesia de Villasacra
- 1303: NHis.,XVII,45 Ecclesia Sancti Stephani de Villasachra
- 1313: NHis.,XII,333,doc.MCLXXX castrum de Villasacra
- 1316: ES,XLIV,307 Villa Sacra
- 1362: NHis.,XVII,45 Ecclesia Sancti Stephani de Villa sacara
- 1374: NHis.,XVII,45 Ecclesia Sancti Stephani de Villasacra
- s.XIV: Nom.A,46,nº 379 Ecclesia parrochialis sancti Stephani de Villasacra
- Nom.B,69,nº 373 Ecclesia parrochialis sancti Stephani de Villasacra
- 1553: IGL..266 Vila Sacra

(V.: C.Catalans,II,555-558).

VILATENIM. - DCVB,s.v.,811. *Etim.*: del llatí medieval *villa Timinii* que apareix documentat l'any 982. L'origen del nom personal *Timinii* és obscur. - AEBISCHER,19: il est difficile de reconnaître le nom de personne auquel nous avons affaire. Peut-être s'agit-il de *Thiemmo*, F 1455.

- 982 : VV,XV,239 Villa Timinii
 982 : CC,II,243 Villa Timinii in comitatu Petralatense
 1115-
 1164: LFM,II,222,doc.707 Villa Timin
 1149: VV,XIII,139 Ecclesia Sancti Johannis de Vilatenim
 1279: RDH,I,81 Ecclesia de Villatenimo
 1280: RDH,I,94 Ecclesia de Villatenimo
 1359: CODOIN, 109 Vilatenim
 1362: NHis.,XVII,143 Ecclesia Sancti Johannis de Villa-
 tenimo
 s.XIV: RMunt.,cap.CLXXXII,830 Vilatenim
 s.XIV: Nom.A,47,nº 381 Ecclesia parrochialis sancti Iohannis
 de Vilatenimo
 Nom.B,69,nº 375 Ecclesia parrochialis sancti Iohannis
 de Villatenimo
 1553: IGL.,262 Vilatenim

VILAÜR. - DCVB,s.v.,811. *Etim.*: probablement compost de *vila* i el nom personal germànic *Ur*. - AEBISCHER,15: peut-être ce nom de lieu contient-il, le nom de personne *Uro*, donné par Förstemann, col.1483, où en cite d'assez nombreux exemples. - COROMINES,I,244: nom germànic.

- 1017: Marca,c.100 Villa Dur
 1245: ES,XLIV,272 Villaurus
 1279: RDH,I,80 Ecclesia de Villauro
 1280: RDH,I,93 Ecclesia de Villaur
 1316: ES,XLIV,309 Locus et parochia de Villa Huro
 1362: NHis.,XVII,44 Ecclesia Sancti Stephani de Vilahuro
 s.XIV: Nom.A,45,nº 366 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
 de Villahuro
 Nom.B,69,nº 362 Ecclesia parrochialis sancti Stephani
 de Villahur
 1553: IGL.,267 Vila Ur

VILAÜT (agreg. de Pau). - DCVB,s.v.,811. *etim.*: de *vila Agut* (nom personal).

- 953 : VV,XV,234 Villa Aguti
- 953 : CC,II,240 Villa Aguti in comitatu Petralatense
- 982 : VV,XV,239 Villa Acuti in valle Rodas comitatu Petralatensi

- 1115-
- 1164: LFM,II,222,doc.707 Villa Agud
- 1279: RDH,I,81 Capella de Villacuto
- 1280: RDH.,I,94 Capella de Villacuto
- 1316: ES,XLIV,308 in loco de Villacuto
- 1362: NHis.,XVIII,210 Ecclesia Sancti Salvatoris de Villacuto

APÈNDIX

I

(Topònims citats en el *Diccionari Nomenclàtor de Catalunya* i a la *Gran Enciclopèdia Catalana*, desconeguts, però, a la bibliografia consultada per a aquest treball, alguns per ser de formació moderna i sobrepassar els límits que ens havíem proposat).

- AIGUETA, L'** (agreg. de Cabanes)
- ARENELLA** (agreg. de Cadaqués)
- CALMATGES** (agreg. de Sant Llorenç de la Muga)
- CANADAL** (agreg. de La Jonquera)
- COQUELLS** (agreg. de Vilanant)
- CREUS, LES** (agreg. de Maçanet de Cabrenys)
- ENCONTRELLA, L'** (agreg. de Sant Llorenç de la Muga)
- GARVET, PLATJA DE** (agreg. de Colera)
- GRIER, EL** (agreg. de Maçanet de Cabrenys)
- HOSTALETS, ELS** (agreg. de Llers)
- LÍMITS, ELS** (agreg. de La Jonquera)
- MASIES DE DALT, LES** (agreg. de Cabanes)
- MOLINÀS** (agreg. de Colera)
- PENYA, LA** (agreg. de Terrades)
- POBLE NOU DE LLERS** (agreg. de Llers)
- PONT DEL PRÍncep, EL** (agreg. d'El Far)
- PORT DE LLANÇÀ** (agreg. de Llançà)
- SETCASES** (agreg. de Llançà)

II

(Topònims citats en el *Diccionari Nomenclàtor de Catalunya*, no esmentats, però, a la *Gran Enciclopèdia Catalana*, ni tampoc a la bibliografia consultada per a aquest treball).

ALMAR, CA L' (agreg. de Vilanant)
AMONT (veïnat de Darnius)
BOMBA, LA (agreg. de Torroella de Fluvià)
CAGALOCA (agreg. de Mollet d'Empordà)
CASES NOVES, LES (agreg. de Vilanant)
CASETA, LA (agreg. de Cabanes)
CASTELL DE SANT FERRAN (agreg. de Figueres)
CENTRAL ELÈCTRICA, LA (agreg. de Garrigàs)
CORTS (agreg. de Taravaus)
ERMS, ELS (agreg. de Siurana)
ESGLÉSIA, L' (agreg. de Garrigàs)
ESTACIÓ, L (agreg. de Vilajuïga)
ESTANY, L' (agreg. de Siurana)
FÀBREGA, LA (agreg. de La Selva de Mar)
FAR DE ROSES, EL (agreg. de Roses)
FERRIOLS (agreg. de Mollet d'Empordà)
FORN DE LLASTÍ (agreg. de Cabanes)
MAS SAFONT (agreg. de Taravaus)
MASIA BLANCA (agreg. de Vilaür)
MASOS, ELS (agreg. de Torroella de Fluvià)
MASOS DE CAN TORRENT, ELS (agreg. de Masarac)
MINES, LES (agreg. de Maçanet de Cabrenys)
MOLÍ DE BAIX (agreg. d'Albanyà)
MOLÍ DE DALT (agreg. d'Albanyà)
MONTPERDUT (agreg. de Vilajuïga)
NEBOT, EL (agreg. de Vilanant)
PARDAL, CAL (agreg. de Cabanes)
PETRACA (agreg. de Sant Climent Sescebes)
PILS, ELS (agreg. de Rabós d'Empordà)
PUJOLAR (agreg. de Vilajuïga)
QUINDALS, ELS (agreg. de La Selva de Mar)
RAVAL DE LA FONT, EL (agreg. de Vilamaniscle)
REBULLS, ELS (agreg. de Sant Climent Sescebes)
RIBERA, LA (agreg. de Siurana)
RIERA D'ALGUEMA (agreg. de Borrassà)

RIBERA DE LES PLANES (agreg. de Cistella)

RIERA (veïnat de Portbou)

SATLLE (veïnat de Vilajuïga)

SINDICAT, EL (agreg. d'Espolla)

TORRE DEL VENT (agreg. de Palau-Saverdera)

VALL, LA (agreg. de Llers)

VALL DE RICARDELL, LA (agreg. de Darnius)